Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 41 (824). LÖRDAGEN DEN 11 OKTOBER 1902. 15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	17 BRYGGAREGATAN 17.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	REDAKTIONEN KL. 10—4	
IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:—			EXPEDITIONEN KL. 9—5.	STOCKHOLM
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

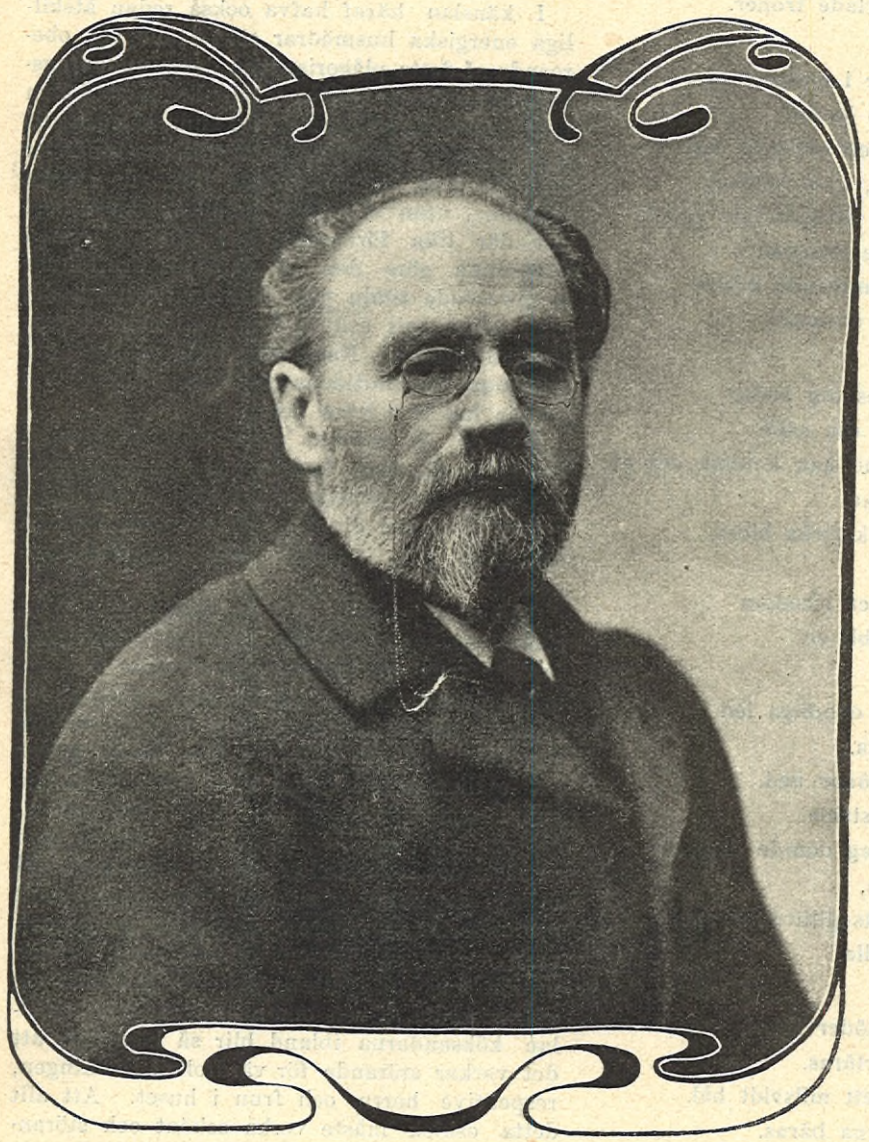

†

EMILE ZOLA.

DEN STARKASTE BLAND Frankrikes andliga stridsmän är död. Den i kampen oräddaste, den till lifsöfvertygelsen manligaste och den i arbetet ihärdigaste bland diktare finnes ej mer. Bläcket på de sista manuskriptsidorna till boken om »Sanning» hade knappast hunnit torka, då tillintetgöraren med skäran under sin nyckfulla rundvandring genom det nattliga Paris steg in i det sofvande privathotellet och för alltid förstummade den röst, som med ljungeldens hvitglödande intensitet och åskslagets brak predikat rättens och sanningens evangelium för världen.

Hvilken enorm litterär produktion Zolas rastlöst arbetande hjärna åstadkommit från den dag på 1850-talet, då han, den obetydlige bokhandelseleven hos firman Hachette & C:o i Paris, trädde inför chefen med några manuskriptsidor, som föranledde denne att efter genomläsandet med ett ironiskt smålöje kalla Zola för »en liten revolutionsmakare», och tills nu, då författarens »Vérité» bildar slutstenen i den stolta, himmelssträfvande byggnaden!

Ja, revolution, strid var Zolas lifsluft. Redan i hans korta namn med de fyra bokstäfverna låg något af trumhvirfvelns väckelse och fältropets maning.

Med en hänsynslöshet, som blott den kan äga, hvilken är fast förvissad om sin krafts seghet att bryta konsten nya vägar, satte han på sin tid murbräckan under de gamla romantiska idealen, och genom bullret af de fallande ruinerna ljöd hans starka rop på sanning och natur i den konst, som ville afspegla människolifvet.

Föregången af Balzac och Flaubert, tog han vid där dessa slutat, och om han knappast kan sägas ha öfverglänst dessa litteraturens mästare i djupgående psykologi, blef han dock deras öfverman som noggrann skildrare af den mänskliga lifsmiljön med dess tusen sinom tusen facetter.

Ty Zola var massornas skald som ingen annan diktare före honom varit det. I massor af volymer, där hvarje sida myllrade af människor och naturintryck, där Paris, jättestaden, de mänskliga passionernas och dårskapernas väldiga tummelplats afspeglade sin fysionomi på hvarje rad, gaf han en den mest mångfärgade bild af det andliga och materiella lifvets ständiga rörelser.

Af sin fader, den italienske ingeniören och kanalbyggaren, hade han ärft ett analytiskt och matematiskt sinne, och detta i förening med hans skaldiska hänförelse och omutliga rättskänsla samt påverkningarna af den Darwinska ärftlighetsteorien lät honom se sitt fädernesland under det andra kejsardömet afspegladt i en liten grupp människor af samma familj, den där genom anlag, impulser och inbördes påverkningar trycker sin prägel på ett helt tidsskede och formar dess historia.

Det var från detta Frankrikes kejsardöme Zola ville rifva bort alla skymmande draperier, visa dess ruttenhet, dess laster och dårskaper, och så tillkom jätteskildringen »Familjen Rougon-Macquart», hvilken i tjugu band bildar en samhällsepopé, skapad med den oförfärade sanningskämpens hela indignation och styrka.

Lik en titan, som låter sig slungas mellan himlen och afgrunden, söker han människorna vare sig de stå på idealets solfagraste höjder eller kräla i förnedringens mest stinkande hålor, och hans passion för sanningen är så intensiv, att han ej skyr att bredvid skildringar af utomordentlig lyrisk fägring besudla sin penna i den värsta kloaksmuts, om han anser det nödvändigt för skildringens helhetsverkan. Ty att dagtinga med sin konstnärliga öfvertygelse kan ej falla honom in.

Hans stil är ett hopande af adjektiv och liknelser i den mest expressiva form; den vältrar fram som den glödande lavamassan ur en krater och den har därjämte lavans natur att tända eld, tillintetgöra och bringa människorna att skräckslagna och förvirrade ta sig om hufvudet och fly undan eldorkanen.

Sällan eller aldrig har väl franska språket undergått ett sådant förnyelsens smide som då Zola, denna stilkonstens nydanare, fick det under sin jätteslägga. Den romantiska prosans snirkelfigurer, dess gjutna hjärtan och korsade amorpilar jämte mycket annat krimskrams blefvo till vax i lågan för att sedan formas till svärd, som beto hvasst och trängde djupt.

Under tiden vredo den franska parnassens palmdekorerade väktare händerna öfver språkvandalens framfart, hvartill de ej bevittnat motstycke, sedan Victor Hugo med sin unga kraft högg bresch i klassicitetens bålverk.

De första volymerna af Rougon-Macquart-serien vände helt naturligt uppmärksamheten på den unge Zola, äfven om diskussionerna om hans verk icke voro så hetsiga och intresset ännu ej så starkt. Men så uppenbarade sig en dag i medlet af 70-talet »L'assomoir», en parisisk sedeskildring, i Seinestadens

bokhandelsfönster, och under larmet af en kritik, som ömsom höjde till skyarna, ömsom ref ned bokens auktor, gjorde denna gripande och genialiska bok, hvari realismen var lika ohöljd som den konstnärliga tekniken beundransvärd, inom kort sitt segertåg genom hela den civiliserade världen.

Storstadens proletariat hade fått sin diktare. I skakande scener, med den omutligaste sanning, utan en darrning på handen, utan en tår i ögat, skildrade Zola det moderna Paris' arbetarkvarter, där alkoholen och det erotiska lättsinnet samfäldt fördärfva människonaturen och bringa den till djupaste grad af förnedring. Här hade Zola dragit ut alla konsekvenser af sina konstnärliga grundsatser och på samma gång gifvit ett samhällsdokument af den högsta trohet.

Till norden kom denna Zolas bok som en stormfågel, bebådande väderskifte i litteraturens atmosfär, med den bröt realismen för första gången in i vår svenska bokvärld.

Med »Germinal», näst »L'assomoir» Zolas kanske mäktigaste verk, ryckte arbetarfrågan in i dikten under den sociala revoltens hungerskrän och gevärseldar, och i »La débâcle» upprullade den store skildraren för första gången bataljmålningar från 1870—71, i hvilka franska armén förlorade åtskilligt af den »gloire», som traditionen och chauvinismen svept kring dess trefärgade standar.

Hur Zolas vidare utveckling efter de heta kampåren gick i riktning mot en allt mera stegrad lifskärlek och lifsbeundran, huru hans tro på människornas utveckling till renhet och godhet med åren blef allt starkare, tills Frankrikes skandalösa och äreförgätna hållning i Dreyfus-saken ånyo väckte hans stridslust och dref honom att för en tid lämna sin skaldeid och sätta in sin personlighet, sin ära och sitt lif för att rentvå den dömde soldaten från ett helt folks skymf, är allom bekant.

Nu hvilar den ärlige och snillrike sanningskämpen i Paris' kyrkogårdsmull, och höststormarnas brus, bemängdt med Dreyfusardernas ärehymner och nationalisternas speglosor och förbannelser, går fram öfver hans nyss igenskottade graf.

Det är en underlig ödets ironi att Zola aldrig hann skänka världen mer än tre af sina bebådade fyra evangelier, nämligen »Fruktsamhet», »Arbete» och »Sanning». Till »Rättvisans» evangelium nådde han aldrig, ehuru han i sin glödande optimism trodde på dess existens bland människorna och själf klädde blodig skjorta för att värna om densamma.

Att han nu rycktes bort, var en vinst för hans varma, entusiastiska själ, som därigenom undfick nåden att längre slippa vittna om mänsklighetens elände, men en förlust för det efterlefvande samhället. Ty Emile Zola var i hvarje tum en man, som gaf sitt snille och sitt hjärta för de högsta bland alla ideal: rättens och sanningens.

ERNST HÖGMAN.

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar specielt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilket hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöll F. Pauli's Azymolstimulus guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's AZYMOLTVÅL. Tillverkas under läkarekontroll. För ömtålig hud är Azymoltvål bäst.

DE RÖDA TULPANERNAS LAND.

NU DRÖMMER de röda tulpanernas land
i månens gnistrande sken.
De djupa kalkarnas flammande brand
är släckt och död allaren.
Fantastiska skuggor bland bladen stå,
men glimtar bland blommorna glimma
och borta vid gränsens säf och strå
det lyser på sväfvande dimma.

Jag minns dig, du nejd af betagande rödt,
jag hann dig en dag på min kosa,
när på liljornas stela hvitt jag var trött
och på rosornas läspande rosa.
I hetaste solsken din fägring brann
med dunkla och djupa toner.
Din dofttunga luft mig öfvervann,
där jag drömde om störtade troner.

Och nu ser jag dig åter i hvitaste ljus
med underligt svartnade kalkar.
Och det susar i luften ett sällsamt sus,
som ej hettar min kind, utan svalkar.
Förgäfves jag pröfvande stryker min hand
mot blommornas ådrade sammet,
de röda tulpanernas flammande brand
är grå och död liksom dammet.

Nåväl, jag vill dröja hos dig ändå,
jag vill sitta och vakta din aska.
Jag vill se hur en brand kan komma och gå,
kan svika och öfverraska.
Ni röda tulpaner, min kärleks blom,
symboler i allegorier,
ert armod är mitt, då er rikedom
ej längre tycks trogen bli er.

Ej rör sig en fläkt. I oändliga led
de mäktiga örterna bida.
Det gnistrande ljuset flödar ned.
I mitt sinne tankarna strida.
Jag ser, jag ser, hur jag dömde dem fel,
de brinna ju ännu alla,
nu ser jag i månskenets glittrande spel
all aska till marken falla.

De glöda som elden glöder i kol,
de glöda och skola förtäras.
Det glöder och pyr i ett milsvidt bål.
Genom ådrorna gnistorna bäras.
När gryningen åter för solskenet hit,
står allt landet ånyo i låga.
Och skuggornas mörker, bit för bit,
skall öka den brandens råga.

Så dröm, du de röda tulpanernas land,
i månens gnistrande sken.
Jag vet att blommornas flammande brand
är ej släckt eller död allaren.
Den lefver om natten i mäktig glöd
under mörkers och månskens hölje,
men stiger hvar gryning lågande röd
i den kungliga solens följe.

LENNART HENNINGS.

BILDADE TJÄNARINNOR.*

BILDADE tjänarinnor, detta synes väl våra dagars svårt pigbepröfvade matmödrar som en utopi. Bildade tjänarinnor! i dessa tider, då missbildningen inom denna klass tagit större öfverhand än någonsin! Vi känna nog alla till de ytterligt stegrade fordringarna på lön och frihet, men någon stegring af hyfsning och arbetskompetens skola vi väl knappast kunna upptäcka, äfven om vi använda socialismens bästa, arbetarevärdet förstorande glasögon. Oförsynthet, håglöshet och arbetsoduglighet hafva däremot utvecklats till oroväckande grad. Oaktadt alla humanistiska sträfvanden, all välvilja och billighet, möter matmodern oftast misstro, falskhet eller öfvermod. Och alla dessa obehag underkasta vi oss, emedan vi ej se någon utväg att ställa oss oberoende af detta nödvändiga onda: pigorna. Det är ett råhetens tyranni öfver bildningen, som är rent af förnedrande.

I känslan häraf hafva också redan åtskilliga energiska husmödrar sökt ställa sig oberoende af detta plågoris; men dessa undantagsfall kunna dock ej blifva regel, allra minst i hem med minderåriga barn. Vi kunna således alls icke hängifva oss åt några outförbara fantasier om att helt blifva befriade från »de otäcka pigorna», utan vi måste i stället söka få bort det där lilla förtretliga »o» och i och med detsamma göra den af våra jungfrufröknar så föraktade titeln piga åter ärad och ansedd, eller också helt utbyta den mot benämningen: hushållsbiträde. Någonting trefligare och angenämare än nutidens pigfröknar måste vi i hvarje fall få i våra hem.

Nu, då så mycket göres för skönheten i hemmet, då man fordrar stil och prydlighet i möbler och tapeter, ja, i krukor och kastruller, får man ej heller förbise den andliga oskönhet, som vidlåder våra köksförhållanden.

Vid hvarje fall, där en bildad allmänhet skall betjänas, i butiker, vid post, telefon etc. fordrar man ett hyfsadt uppträdande och ett artigt bemötande; ja, allmänheten generar sig ej det ringaste att skarpt läxa upp en stackars utpinad telefonfröken, om hon ibland gifver ett otåligt svar; men i våra hem, huru eleganta och fina de än må vara, fördraga vi, att en obildad husjungfru slår dörren igen så att det ekar, eller att en köksbjörn vid minsta anmärkning slänger fram ett ohyfsadt svar eller utan vidare »säger upp sig» genast, utan tanke på öfverenskommet aftal. Ingen nutida husfru skulle väl heller fördrista sig att inskrida, äfven om meningsutbytet emellan köksandarna ibland blir så högljudt, att det verkar störande för värdfolket i våningen, respektive herrn och frun i huset. Att allt detta oskick måste verka oskönt och störande för hemtrefnaden är självfallet.

Men äfven för tjänarinnorna själfva blir detta missförhållande ödesdigert. Få de en tid ännu fortgå på den väg, som nu inslagits, bildas en hel här af öfvermodiga, fåfänga, lättjefulla och nöjeslystna kvinnor, hvilka, då matmödrarna slutligen tröttna på dem, osvikligen hemfalla åt lasten. Vi kunna dock ej påräkna, att tjänarinnorna själfva skola inse missriktningen i sina frihetssträfvanden, utan torde nog det enda, som kan drifva dem till att slå in på annan väg, vara konkurrensen.

* Om ock förestående uppsats i vissa afseenden förefaller oss väl agressiv — ty äfven bland det nuvarande tjänarinnesläktet finnas många goda, ja utmärkta individer — hafva vi dock ej ansett oss böra vägra plats för densamma, enär den därjämte innehåller flera beaktansvärda synpunkter.

RED.

SOMATOSE **Erkändt bästa krafthöjningsmedel.** **Ökar aptiten i hög grad.** Erhålles på apotek.

Så länge den obildade kvinnan ensam behärskar ett så stort arbetsfält, som vården om alla de tusentals hemmen erbjuder, har hon inga skäl att slå af på sina fordringar, då efterfrågan är så betydligt större än tillgången. Det är på detta monopol de bildade kvinnorna böra göra ett slut.

I alla hems intresse måste vi på detta arbetsfält få in bildade kvinnor. I ingen bättre butik emottages ett biträde, som ej kan prestera åtminstone betyg öfver genomgången folkskolekurs, vid post och telegraf ställas än högre fordringar; men i våra fina, eleganta hem huserar en okunnig flickslinka under vida mindre kontroll, än det köpmannen håller öfver sina biträden. Ingen får utminutera läkemedel utan massor af examina, år af praktik o. dyl; men utan all eftertanke inmundiga vi dagligen anrättningar, tillredda af en köksa utan hygieniska kunskaper, ja, äfven utan den förmåga, en bildad person har att genom eftertanke ersätta bristande specialkunskaper. Vi öfverlämna icke våra växter och blommor i någon annans vård än en yrkeskunnig trädgårdsmästares, men den lilla människoplantan, hemmets bästa klenod, lämna vi i händerna på en halfvuxen, okunnig flicksnärta.

Det fordras i sanning seklers nedärfda vanor, för att man ej redan för decennier tillbaka insett att här förelåg ett svårt missförhållande. Till stor del måste väl orsaken äfven sökas däri att kvinnan, åt hvilken hemmets värld naturligast är anförtrodd, ända till senare halfseklet ej erhöll någon synnerligt omfattande skolbildning, äfven om hon uppväxte i det bildade hemmet, och att framförallt hela hennes bildning mynnade ut i uppfostran till uteslutande husliga dygder. Under dessa förhållanden stod hemmets vård under en så oaflåtlig kontroll af den bildade husmodern, ofta biträdd af någon ogift släkting, så att man kunde öfverlämna det så att säga mekaniska arbetet åt obildade tjänarinnor. Därtill kom att, då husmodern själf deltog i alla större inom hemmet förefallande göromål, tjänarinnan genom den ständiga samvaron med sin matmoder tog intryck och bildade sig efter henne. Oftast kommo tjänarinnorna redan som elfva—tolfåringar i huset och uppfostrades sålunda nästan helt och hållet i det bildade hemmet, hvars lifsåskådning och rättsbegrepp därigenom äfven blef tjänarinnans, under det vanor och sympatier, ingrodda vid så unga år, vanligen för alltid bundo henne vid det hem, där hon antagit sin första tjänst. Det är helt visst detta förhållande, de bildade hemmens inverkan, som gör att gamla tiders tjänarinnor, oaktadt de ägde vida mindre skolkunskaper än nutidens, dock visade sig vara mera finkänsliga och tillgifna samt hafva en sundare uppfattning af lifvets uppgift än vår tids tjänare.

Då friare åskådningar för kvinnan, framförallt den burgna kvinnan, öppnade vidare vyer och större arbetsfält, begick hon från början det missgreppet att ej genom sina vunna kunskaper arbeta upp sina egna arbetsområden, utan lämnade dem åsido och begaf sig in på mannens, öfverlämnande vården om hemmen öfvervägande åt obildade tjänarinnor. Genom detta förfarande råkade en af de viktigaste lifsuppgifterna — den på hvilken i främsta rummet all utveckling och framgång beror — vården om hemmen, så att säga i misskredit. De husliga åliggandena betraktades som något underordnadt, något för den bildade kvinnan om ej just mindre värdigt, så i alla fall något, på hvilket hon skulle förspilla sin intelligens och sina kunskaper. Icke som om ej nutidens husmödrar, äfven de, skulle akta sina hems lycka högt, men man resonnerade sålunda: hemmets trefnad och välfärd ligger väl ej i grötgrytan och dammviskan, utan beror nog i främsta rummet på den intellektuella vård husmodern skänker sitt hem. Därvid förbisågs mer än tillbörligt den inverkan det rent fysiska välbefinnandet har på vår andliga utveckling. Det ligger ej inom ramen af denna uppsats att pröfva till huru stort omfång det intellektuella arbetet upptog husmoderns tid, och huru mycken tid kunnat till förmån för husliga arbeten inbesparas vid förfärdigandet af denna uppsjö af lyxarbeten, hvilka utgöra nära nog en ruin för hemmen. Sådant kan enligt vår plan husmodern tillåta sig, så vida hon är i tillfälle att fullt kunna låta ersätta sig vid det mera viktiga arbetet i köket och vid hemmets vård i öfrigt, d. v. s. så vida en bildad kvinna öfvertagit dessa omsorger.

Tyvärr har emellertid denna den bildade kvinnans likgiltighet för hemmets sysslor jämte den stegrade fabriksverksamheten, som öfvertagit alla hemmets så kallade storsysslor, alltmera vidgat klyftan emellan den bildade kvinnan och tjänarinnan. Matmodern kommer ej vidare i beröring med sin tjänarinna än vid de korta förhållningsorder, hon lämnar, och blir därför ej heller i tillfälle att gifva henne något af sin bildning, ty man uppfostrar ej en fullvuxen flicka, som redan kanske insupit åtskilliga dåliga läror, blott genom några korta förmaningar, än mindre genom gräl och trätor, desto mindre som nutidens tjänarinnor sällan dröja så länge i ett hem, att de ens hinna tillägna sig dess goda seder och vanor. Tjänarinnan, sålunda öfverlämnad åt sig själf, finner allt för lätt dåliga rådgifvare bland sina kamrater, och ej minst bland våra moderna folkuppviglare. Husmodern åter, som ej är i tillfälle att själf ensam öfvertaga vården om sitt hem, ser detta ohjälpligt hemfallet åt den ytterliga otrefnad, nutidens tjänarinne-förhållanden medföra.

Och huru skola vi råda bot för allt detta?

Jo, vi vädja till våra bildade, arbetsfält sökande unga damer. Det är de, hvilka åter skola bringa våra husliga yrken till ära och anseende. Man anmärker väl nu, det man ej kan begära att våra damer skola gräfva ned sina kunskaper och sin intelligens i »pigsysslor», men vi hålla det oaktadt före, att dessa »pigsysslor» fordra fullt ut lika mycket, ja, mera intelligens, än till exempel arbetet vid telefon, post och butik. Att i köket beräkna tiden för de olika födoämnenas kokning, kokningens inverkan på växtlimmet, ägghvitan, ostämnet, fibrinet etc., att ordna kokningen så, att ej onödigt ved förslösas o. s. v., erbjnder mera omväxling och fordrar säkert mera intelligens än det oafbrutna flyttandet af telefonkopplingarna och upprepandet af det enahanda »centralen» — »klart», hvilket utfyller en telefonfrökens dag.

Vida intressantare borde det väl äfven vara att se det man genom damning, blankning, skurning och klara lampor kunnat ordna ett prydligt och vackert hem, låt vara att det är för andra, än att dag ut och dag in betjäna en hel allmänhet med att stämpla bref och paket, skrifva på tidningar o. dyl.

Det ofantliga intresse vården om ett barn erbjuder för den, som verkligt tycker om barn, behöfva vi ej påpeka.

Det är vid allt detta själffallet, att de kvinnor, hvilkas håg och begåfning ligga åt annat håll, studier, konst, litteratur och dyl., ej skola ägna sig åt dessa husliga yrken, lika litet som vi kunna antaga, att den ekonomiskt oberoende kvinnan skulle öfvertaga dem annorstädes än i det egna hemmet. Men vi tänka på alla dessa tusentals telefon-, telegraf- och butikfröknar, hvilka ingalunda alltid af håg och lust, utan af tvingande nödvändighet drifvits till dessa tröttande enformiga yrken och hvilka helt visst skulle föredraga det sundare och trefligare husliga arbetet, om ej nutidens hjälpredors ställning utgjorde ett varnande exempel, och om kokerske- och husjungfruyrket åtnjöte samma anseende som de ofvan uppräknade befattningarna.

BARN-
KLÄDER
I största urval
hos
M. BENDIX
16 Regeringsgatan 16
och
5 Sturegatan 5.

Till hjälpredornas ställning skola vi senare återkomma, men vilja vi först tala om yrkets anseende. Så snart bildade personer öfvertaga ett yrke, som ej förut åtnjutit anseende, skola de ovillkorligen ganska snart, i början genom sin personlighet och sedan genom den förmåga, en bildad person har att utbilda detsamma, göra det aktadt och ansedt.

Hvad åter titeln vidkommer, så våga vi väl antaga att t. ex. titeln kokerska, buren af en bildad person, i hvarje tänkande människas uppfattning borde gälla mera än generalska, kommerserådinna, professorska etc., då den förra titeln innebär ett kriterium på att dess bärarinna verkligen kan göra skäl för denna titel, under det de lyckliga ägarinnorna till de senare grant klingande titlarna blott lysa med lånta fjädrar och segla under sin mans flagga. Att man vid vården om hemmet och vid de husliga sysselsättningarna ej skulle finna tid att odla och underhålla sina kunskaper och talanger, behöfde man ej frukta. Detta yrke upptager ej mera tid än hvilket som helst annat, och likasom läkaren, affärsmannen, statsmannen o. a. öfvervägande ägna sig åt sitt yrke och blott som rekreation följa med konst och litteratur, så skall också den bildade kokerskan eller husjungfrun kunna göra det. Ja, till och med får man antaga att den i hemmen sysselsatta unga damen skall hafva mera kraft och tid till sådana studier än telefonfröknarna, hvilkas ytterligt ansträngda nerver knappt nog mäkta med annan rekreation än den mest lättlästa roman.

Löneförmånerna åter ställa sig redan nu knappast mera ofördelaktigt för tjänarinnan än för telefon- och butikfröknar, ty knappt nog kunna de senare depensera mera än 200 à 300 kronor på sin toalett, hvilket tjänarinnan med sin fria kost och logis vanligen gör. Därtill kommer, att tjänarinnor säkert lefva på bättre kost. Men man kan väl också försäkra en betydlig löneförbättring, så snart de här omordade yrkena förestås af kompetenta personer och verkligt uppdrifvas till, hvad de borde vara. Enhvar, som blott är i tillfälle därtill, skall säkert med glädje betala det dubbla för den trefnad en sådan anordning erbjuder, hvartill kommer att många, som nu se sig tvungna att hålla två af våra modärna, arbetsodugliga tjänarinnor, då skulle kunna komma till rätta med en och sålunda kunna lämna en dubbelt högre aflöning.

All slags städja och aftal för år falla na-

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

turligtvis bort. Aftal träffas med en viss tids uppsägning, exempelvis en månad, och slapp man då denna otrefliga årliga frågodag. Men för öfrigt skulle dessa aftal naturligtvis bero på öfverenskommelse om för år eller med uppsägning.

Detta hvad de yttre konturerna beträffar, och vilja vi nu tänka oss förhållandena inom hemmet. Helt säkert står nu redan för de flestas tanke den sorgliga ställningen midt emellan herrskap och tjänarinna, som nutidens hjälpredor intaga; d. v. s. hälften vän och hälften piga i familjen. Men från början må vi låta alla tankar på gammaldags patriarkaliska förhållanden fara. Skall en reform genomföras, skall det ske på fullt modernt vis, som affär, utan allt svärmeri om en vän i familjen o. dyl. Vänskapsband knytas ej genom affärskontrakt. Det bildade hushållsbiträdet skulle säkert ej underkasta sig det patriarkaliska förmyndareskap, man är tvungen bibehålla gentemot en obildad tjänarinna, hvars lifsuppfattning ingalunda erbjuder några garantier för att hon ej, om hon erhölle mera frihet, skulle införa åtskilligt obehag inom ett aktadt hem.

Men säkert skulle äfven mången familj, af fruktan för uppskrufvade fordringar på vänskap och familjelif, afhålla sig ifrån att antaga ett bildadt hushållsbiträde. I samlifvet inom hemmen ser man ej gärna något främmande element intränga. Det är så korta stunder föräldrarne, till följd af skolornas stegrade fordringar, få lefva samman med sina barn, så att dessa böra bevaras för hvarje ingrepp, och äfven man och hustru skulle säkert finna sig ganska störda af en främmandes ständiga närvaro. Det slags tjänarinnor vi nu hafva kunna naturligtvis ej sålunda, så att säga i andligt afseende intränga i detta hemmets samlif, då deras bildningsståndpunkt helt utesluter dem därifrån, utan endast då de genom ovanlig hjärtats adel och varm kärlek gjort sig själfva till kära medlemmar i familjekretsen.

Men vid de nya förhållandena kan det lätt hända, att en uppkonstruerad intimité, som ej framgått ur genom umgänge väckt sympati, lätt nog leder till retlighet och leda emellan personer, som äro tvungna att ständigt stå i beröring med hvarandra, under det artig liknöjdhet vid närmare bekantskap snart nog kan växa ut till hjärtlig sympati.

I hvarje fall blir det affärsmässiga tillmötesgåendet och förbindligheten emellan de båda kontrahenterna det enda naturliga, till dess de genom en längre sammanvaro lärt känna hvarandra. Hushållsbiträdet ställer sig till en början utom familjen. Hon disponerar sitt eget rum, tager emot sina gäster, kommer och går efter behag, naturligtvis under förutsättning att hon ej försummar sina åliggande.

Det framkastade förslaget kan väl förekomma fantastiskt och outförbart och de flesta föräldrar skola nog tveka att låta sina döttrar välja en sådan lefnadsbana; men vi få ej glömma att för knappt ett halft sekel tillbaka skulle äfven flertalet mödrar ansett det otänkbart och opassande, att deras döttrar satt sig på kontorsstolen eller studerat medicin tillsammans med en skara unge män. Tack vare modiga, unga kvinnor är nu fördomen bruten och nya banor öppnade för tusentals unga kvinnor, hvilka annars fått föra ett svältlif vid sin sömnad eller fått andligen hungra i fåfäng längtan efter en verksamhet, som ensam var mannen förbehållen. Så också nu: huru mången ung kvinna skulle ej vilja ställa det ljust och soligt i ett hem, eller pyssla och vårda om ett litet älskligt människobarn, om hon blott i denna ställning kunde åtnjuta det sociala anseende, hon enligt sin bildning är berättigad till. Och vi räkna på att lusten skall väcka modet. Vi hoppas på unga modiga banbrytarskor, som i sitt fosterlands intresse vilja skaffa ära och anseende åt de yrken, på hvilka hemmens trefnad och lycka och med dem mannens arbetsmod, hustruns lugn och barnens sunda utveckling bero.

Hollah! raska, modiga, unga kvinnor, låten ej ert dyrbara arf förskingras! Tagen vara på de ljusa soliga svenska hemmen!

*

Och hvar skola pigorna då taga vägen? Nåja, reformen är ej utförd på ett eller två år och äfven senare finnas väl åtskilliga hem, som noga öfvervakas af husmodern själf och där således mindre kunniga tjänarinnor kunna antagas. Under tiden skola vi matmödrar genom att ställa högre fordringar (i proportion till tjänarinnans anspråk) uppfostra dem till inseende af sina brister. De intelligentare skola genom den småningom inträdande konkurrensen inse nödvändigheten att skaffa sig nödig kompetens, äfven de, och för

SVERDRUPSEXPEDITIONENS HÖGTIDLIGA MOTTAGANDE I KRISTIANIA. FRAM-MÄNNEN SÄTTAS I LAND. N. SKARPMOEN FOTO.

SVERDRUPS BARN INVÄNTA SIN FADER PÅ DEN MÖTANDE BÅTEN.

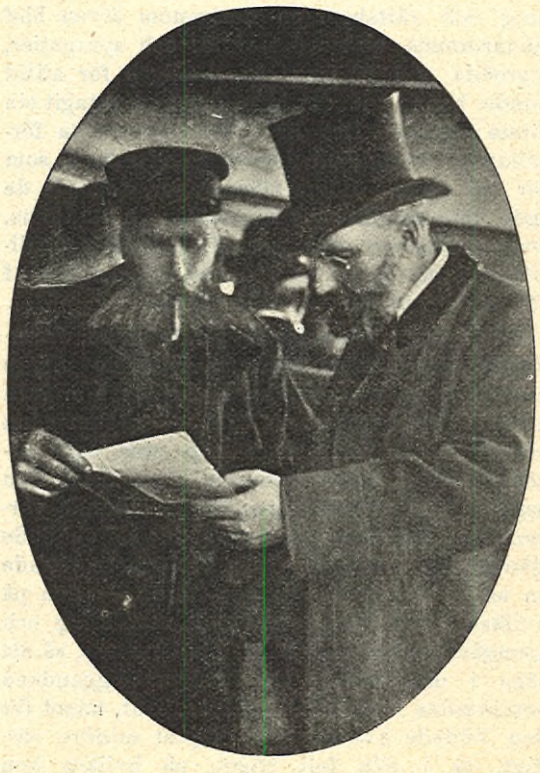

KAPTEN SVERDRUP OCH DEN SVENSKE REPRESENTANTEN PROF. NATHORST, MÖTAS PÅ FRAMS DÄCK.

dem, som äro oemottagliga för hyfsning återstå ju alltid åtskilliga platser, där de ej komma i beröring med personer, hvilkas finkänslighet såras af deras ohöfviska uppträdande. Och huru skola vi kunna höja våra fordringar i dessa tider, då vid minsta anmärkning tjänarinnan lämnar sin plats? Helt enkelt genom att hålla bättre tillsamman, liksom våra tjänare och arbetare klokt nog göra.

En matmoder, som är obillig, är snart nog ökänd i hela omnejden och har svårt att få tjänare, under det en för oduglighet afskedad tjänarinna ofta nog finner anställning hos sitt förra husbondefolks närmaste umgängesvän. Skulle husbondefolket strängt hålla på att dels gifva och dels fordra ordentligt detaljerade orlofssedlar, så skulle säkert en bättre tingens ordning vara att emotse. Men slå vi allt fortfarande af på fordringarna såsom nu, så blifva snart tjänarinnorna till sin egen olycka en sådan otrefnad i hemmen, att ingen mäktar med dem.

GAMMAL MOR.

Iduns konstnärliga reproduktion

af *Carl Larssons akvarell »Titt-ut»*, utförd i 17 färger i originalets storlek 55 × 38 cm., erhålles af våra läsare från *Iduns expedition, Bryggaregatan 17, Stockholm.*

SARAH BERNHARDT I DE FYRA ROLLER, HVARI HON KOMMER ATT UPPTRÄDA UNDER SITT STOCKHOLMSBESÖK.

SARAH BERNHARDT PÅ SCENEN.

OM MÅNDAG BEGYNNER den stora franska skådespelerskan sina sedan länge bebådade uppträdanden å Kgl. teatern härstädes. För vår teaterintresserade publiks räkning bjuda vi i dagsnumret fyra porträtt af vår sceniska gäst i de roller, hvari hon skall uppträda i Stockholm.

1. KAMELIADAMEN. 2. LA TOSCA. 3. HAMLET. 4. »ÖRNUNGEN».

Till bilden af »La dame aux camélias» tarfvas ingen förklaring, detta stycke är välkändt för stockholmarne. »La Tosca» har till författare Victorien Sardou, spelar i Rom 1800 och rör sig om en sångerska och hennes älskare, en italiensk målare. Bilden återger den scen ur skådespelet, då hon dödat en af sina beundrare, som velat med våld tilltvinga sig hennes gunst.

Som »Hamlet» är skådespelerskan framställd i det ögonblick, då danaprinsen på Polonius' fråga hvad han läser, svarar den bekanta repliken »ord, ord, ord».

Scenen ur »L'aiglon», det bekanta dramat af Edmond Rostand, återger Sarah Bernhardt som hertigen af Reichstadt — »Örnungen» — lekande med tennsoldater.

*

Den stora divans civilporträtt bragte vi, som bekant, redan i samband med vår pariskorrespondents nyligen meddelade interview.

EN GEMYTLIG JAKTFRUKOST. UNDER PRINS CARL'S HALLANDSBESÖK, VID ETT TORP EN MIL SÖDER OM LAHOLM. PERSONERNA ÄRO, FRÅN VÄNSTER RÄKNADT: PRINSEN, BARONERNA ÅKERHIELM OCH STRÖMFELT, KAPTEN DE MARÉ, OCH KONSUL EKVALL. ORLA BOCK FOTO.

KONTURER UR LIFVET AF MARIA RIECK-MÜLLER.

V.

En sommarnatt för omkring tjugu år sedan sade fröken Gunhild Stråle ett sista farväl till sin älskade.

Hennes far, den gamle aristokratiske öfverste Stråle, hade dagen förut i vredesmod sagt sitt ord: — Hans enda dotter finge förr i hela sitt lif lefva som mö, än hon skulle gå i brudstol med kandidat Linde — informatorn — son till en handtverkare.

Det skulle med detsamma blifva ett slut på historien. — — — —

Tidigt följande morgon hade kusken fått order att skjutsa informatorn till järnvägsstationen, och fröken Gunhild hade fått lika bestämda order att hålla sig på sitt rum, tills första tåget var ett godt stycke på väg söderut . . .

Öfverstinnan Stråle hade dött för flere år sedan, när Rolf, sensommarbarnet, föddes, och Gunhild hade ingen som kunde påminna den gamle öfversten om, huru pockande kärleken vill sin rätt, då man är aderton år — att det kan kosta mer än börds och pengars värde, om den måste gå efter som gammalt förtorkadt folk befaller — — — — — — — — —

Men kusin Märta, som ännu ej nått de trettio, tyckte, att ett par ord till afsked borde väl de två stackars människobarnen få säga hvarandra. Och dessutom var det något så utanför det hvardagliga — något äfventyrligt — uti ett hemligt möte här på det högtidliga herregodset, där allt skulle gå efter en gång bestämd ordning och kommando som i en kasern.

Det kunde nästan vara ett nöje att endast för det ovanliga i saken göra disciplinbrott . . .

Och sålunda hände sig, att fröken Gunhild sent en sommarnatt fick säga sin älskade ett sista farväl — — — — — — — — — —

Julinatten sänkte djupa skuggor in mellan parkens buskar och träd, och den gamla, slottslika herregårdsbyggningen aftecknade sig likt ett väldigt, svart klippblock mot den röda västerhimmeln.

Den ljumma luften var tung af ångor från rabatternas nattviol och reseda, där ännu fjärilar med mörka vingar domnande sögo sig yra.

Sedan fönstret i öfverstens rum blifvit stängdt och lampan därinne släckt, hördes ej mer ett enda ljud från det stora huset, och nattens stillhet stördes blott af en bärgufs ängsliga skri.

När detta hördes tredje gången — och då något närmare — gledo två mörka skepnader genom ett fönster, som ljudlöst öppnades till nedre verandan. Därifrån smögo de sig genom trädgården till en berså längst ned, där hafsvikens strand bildade en mur af höga klippor.

Det var kusin Märta, som från sitt rum hjälpte Gunhild att på detta sätt få träffa Edvin Linde. Hon hade förut öfverenskommit med honom om mötesplatsen, hvarifrån han, när allt syntes försänkt i stillhet och sömn, skulle gifva dem tecken — härmande bärgufvens läte.

Själf stod hon på vakt, där en trädgårdsgång vek af till bersån. Men afskedets stund måste likväl göras kort, då alltid möjligheten af upptäckt fanns och på samma gång utsikt för kusin Märta att få sig tilldelad samma order som kandidat Linde . . . .

Men de två hunno dock upprepa de lugnande löften om kärlek och tro, som de så många gånger förut hviskat till hvarandra. Och när Gunhild — för sista gången lutande hufvudet mot sin älskades bröst — hört, huru han ville trots allt vinna henne — ville arbeta sig upp så högt, att ej längre hans obetydlighet och fattigdom skulle vara ett hinder — kunde hon blott själf hafva mod att härda ut och vänta — då kände hon ej längre afskedets smärta så bitter. Och när hon sedan ensam stod uppe i sitt rum och genom fönstret såg, huru lampan tändes nere i flygelbyggnaden hos honom, som snart skulle vara långt borta ifrån henne, tänkte hon med en känsla af, förtröstan: han kommer igen — — — —

*

Två år senare rullade en vagn ut genom allégrindarne till det Stråleska godset. Det var en mulen, regntung oktoberafton, och sufletten var uppspänd.

Just när vagnen svängde ut på landsvägen, böjde sig en ung kvinna fram och såg tillbaka upp emot det stora upplysta huset, som snart skymdes bort igen af träden.

Hon hade ett nästan ångestfullt uttryck i ögonen och var mycket blek, när hon åter lutade sig tillbaka mot vagnens dynor. Så mycket hon kunde, sökte hon maka sig in i sitt hörn och undvika beröringen af mannen, som satt vid hennes sida . . .

Det var Gunhild — sedan ett par timmar friherrinna Stålspetz — som nu lämnade fädernehemmet för att med sin man — det rika, gamla kanslirådet, omedelbart resa upp till det nya hemmet i hufvudstaden — — —

Medan vagnen raskt rullade fram mot järnvägsstationen, satt hon nästan orörlig med slutna ögon, och endast en tanke förmådde hon gifva form: — Var verkligen en gammal, hård mans skulder värda ett sådant offer? . . . Ett helt ungt människolif. — Och hon skälfde lik en som fryser vid minnet af honom, som hon lofvat vänta på — — — — — — —

Den lilla västkustbadortens tegeltak började allt tydligare framträda genom solröken, och passagerarna på ångbåtens däck urskilde små gröna täppor och planteringar som ett behagligt afbrott mot de enformigt kala klipporna och skären.

Den enda, som tycktes förblifva oberörd af att man närmade sig resans mål, var en elegant svartklädd dam, som satt längst akterut med ögonen oafvändt fästade på hafvet. Af hennes utseende var det svårt att sluta till hennes ålder. Hon hade ett af dessa ansikten, som genom sitt själfullt växlande uttryck synas unga, äfven då de ej längre äro det.

På detta sätt satt hon utan att lägga märke till alla lifliga utrop omkring sig eller manskapets springande öfver bänkar och reling för trossarnes klargörande, tills hon på en gång häftigt spratt till vid ångpipans skarpa signal . . . Man var nära land.

Hon reste sig hastigt och gick in i damsalongen, genom hvars fönster hon noga betraktade de grupper, som i allt större mängd samlade sig på kajen. Det såg ut som om hon ville se, utan att själf synas, och när hon än en gång mönstrat dem alla där nere, utan att tyckas finna något bekant ansikte, gick hon skyndsamt ned för trappan och i land.

Det var änkefriherrinnan Gunhild Stålspetz — — — — — — — — — — —

Under hela ångbåtsresan var det som om en underlig makt hade tvingat alla gamla minnen till lif. Kanske var det hafvets alla vågor, som — huru mäktigt de än häfde sig — likväl förintades, söndersletos till skum i bränningarne — kanske var det ändamålet med hennes färd, som i så pinsamt klara färger manade fram hennes egen första ungdom och allt som följde därefter . . . .

Hon var ju blott trettioåtta år och tyckte sig hafva lefvat en hel människoålder.

— — — — — — — — — — — — —

Men efter som hon gick fram efter den lilla badortens backiga gator, tvingades så småningom alla tunga minnen tillbaka af tankarne på det ömmaste och käraste lifvet gifvit henne och som särskildt nu måste taga allt hennes intresse i anspråk — hennes enda barn Eva.

Sedan en månad hade hon varit här i sällskap med en gammal fröken Stålspetz för att öfvervinna en börjande bleksot.

Gunhild hade ej gärna lämnat henne ifrån sig — hon var känslig och vek, hennes Eva, kanske ännu mer än hon själf varit det vid sjutton år — men just vid tiden för badsejourens början var det henne omöjligt att komma ifrån. Kanslirådet hade efter ett flerårigt aftynande dött på senhösten, och utredningen af det rika boet med dess många för henne nya affärsförhållanden gjorde hennes kvardröjande i hufvudstaden ännu så länge nödvändigt — — — — — — — — — —

Det aderton år långa äktenskapet med en man, som kunnat vara hennes far och för hvilken hon aldrig hyst ett ögonblicks varm känsla, hade varit en ständigt fortgående pliktuppfyllelse, som slutade med sjuksköterskans svåra kall.

Att gamle öfverste Stråle fått sin ålderdom tryggad hade under de första åren mildrat den känsla af förtviflan, som stundom fick makt öfver henne. Men ibland kände hon sig som en lifstidsfånge och skulle helst velat taga sin lilla flicka på armen och gått ifrån alltsammans — hvart som helst — endast hon kunnat komma ifrån en ställning, som tryckte henne ned — tyckte hon — i bredd med de kvinnor, som sälja sig.

— — — — — — — — — — — — —

Under kanslirådets många sjukdomsår hade förhållandet blifvit annorlunda och den långa tid, hon var sin mans sjuksköterska, tycktes henne som den lyckligaste, sedan hon blef gift. Han var nu endast en lidande människa, som hon var satt att sköta och hjälpa. När hon sedan blef ensam, var det med resigneradt lugn, hon såg tillbaka på sitt lif — och det var med en känsla af förundran hon så småningom började märka, att dessa långa år ej förmått göra henne gammal. Hon satt stundom och gjorde upp planer för framtiden.

Nu var hon fri och ville njuta af lifvet! Hon skulle taga sin dotter med och resa ut — söka upp de härligaste platser på jorden och göra deras lif så rikt och lyckligt hon kunde. Det var mycket hon hade att taga igen . . . Hon begynte undra, huru det skulle kännas, om hon där ute i lifvet skulle möta sin ungdoms älskade — och vid den tanken kände hon hjärtats slag hastigare. Under hela denna tid hade hon ej hört något ifrån Edvin Linde — öfversten hade tagit löfte af honom att ej skrifva — och det enda hon visste var, att han omedelbart efter deras afsked hade rest till Tyskland och Amerika för

Fördelaktig lifförsäkring för kvinnor.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget
De Förenade.
Stockholm.

Stiftadt af bolagen *Skandia*, *Svea*, *Thule*, *Victoria* och *Skåne*.

Lifförsäkring utan läkareundersökning!
Delaktighet i bolagets öfverskott!
Premiebefrielse vid oförmåga till arbete!
Särskilda dödlighetstabeller äro upprättade för kvinnor, hvarigenom premierna kunnat sättas lägre än för män.

Formulär till ansökningshandlingar jämte prospekt tillhandahållas af agenter och ombud samt efter rekvisition från denna tidnings expedition.

JÄRNSÄNGAR och SÄNGKLÄDER, MÖBLER, MATTOR, MÖBELTYGER, GARDINER, LINOLEUM (Korkmattor), FILTAR m. m. af bästa kvaliteter, säljas alltid ytterst billigt uti

ENGELSKA MAGASINET,
Drottninggatan 72, 1 tr.

att studera. — Hvem vet — tänkte hon och tog fram ett bleknadt porträtt ur skrifbordslådan — kanske vi ses igen — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Men nu under de sista veckorna hade både resplaner och minnet af ungdomsdrömmarne fått träda i bakgrunden.

Tills nyss — en kort stund ute på hafvet — hade alla hennes tankar varit upptagna af Eva och hvad den närmaste framtiden skulle för henne bära i sitt sköte — — —

Det var ett ljuft lekfullt barn, som för några veckor sedan hade skilts från henne, men i de sista brefven hade det kommit in något främmande, som den skarpsynta modern kände, som om hennes barn med ens hade mognat till kvinna. Där voro uttryck och tankar, som hon kände igen likt en aflägset ljudande sång — och när det till slut i ett par rader blott talades om en, som var för mer än alla andra — en, som det var allra härligast att vara tillsammans med — tänkte Gunhild med en blandning af vemod och rädsla, att nu var hennes barn där, hvarest hon själf en gång lidit ett så bittert nederlag . . . Hon lämnade alla göromål för att själf öfvertyga sig om det, som brefven blott antydde — där var ej ens nämndt ett namn. — Och det var med ett fast beslut att ej med ett ord lägga band på en vaknande känsla, som Gunhild, utan att någon visste af hennes ankomst, nu steg i land vid den lilla badorten. — — —

När hon efter att hafva frågat sig fram, stannade utanför porten till det lilla hvitmålade hus, där de båda fröknarna Stålspetz hade sina rum, stannade hon och drog ett djupt andedrag . . .

Det hade kommit öfver henne en sådan underlig beklämning — och hon kände på en gång en tryckande ängslan . . . Kanske skulle hon ändå hafva underrättat dem, så att Eva fått möta vid båten. Nu var kanske ingen hemma, och hon skulle i timmar få vara här ensam med sin växande oro — — — — —

Hon vände sig om och såg ned efter gatan, där ej en lefvande varelse syntes. Längst bort glänste det i silfver och rödt från hafvet, där solen nu gick ned, och öfver de oregelbundna små husen med sina täppor började skymning falla — — — — — — —

Gunhild gick hastigt uppför den låga bron och knackade på närmaste dörr i förstugan.

På sin fråga, om fröknarna Stålspetz träffades och hvar deras rum lågo, fick hon till svar — att gamla fröken visst var i badhuset. —

»Än unga fröken?»

»Jo, hon är nog ute i trädgården med professorn,» svarade den gamla kvinnan, som tycktes vara husets ägarinna och i denna sin egenskap ansåg som en skyldighet att hålla reda på sina hyresgäster.

»Var så god», tillade hon och blinkade förtroligt, »dit kan man komma härifrån också genom dörren där». Och hon pekade på en dörr i andra ändan af förstugan med en rad små glasrutor ofvanför, genom hvilka man skymtade grönska från vajande trädgrenar.

Gunhild stod ett ögonblick obeslutsam. Sedan gick hon hastigt den anvisade vägen ut till trädgården.

Hon glömde tacka den meddelsamma värdinnan, upptagen som hon var af en enda tanke — — — — — — — — — — — —

— Professorn — kunde det vara han, som i Evas tankar var för mer än alla andra? —

Hon stannade på det låga stentrappsteget och såg tvekande in ett skymmande stängsel af täta buskar, mellan hvilka ett par smala öfverväxta gångar slingrade sig.

Hon drog sig till minnes, att tant Beate en gång skrifvit om en vetenskapsman från Berlin, som kommit hit nästan samtidigt med dem. Han var särdeles intressant och låg ej här som badgäst, utan reste för botaniska studier — — — — — — — — — — —

Genom det täta löfverket silade sig ett dämpadt rödaktigt skimmer från den nedgående solen, och aftonvinden förde till hennes öra brutna ljud af röster och ett ungt skälmaktigt skratt, som hon så väl kände igen.

En känsla af obehag genomilade henne och hon tänkte:

Nu tillhör mitt barn ej längre mig ensam, men en främmande man — och troligen en gammal man — —

Ljudlöst började hon gå nedför en af gångarne.

Där den krökte sig mellan en rabatt blommande vallmo och frukttyngda äppelträd, blef Gunhild stående stilla med återhållen andedräkt.

Längst ned — där gamla pilar böjde sina gungande grenar öfver en sakta rinnande å — stod Eva och vid hennes sida en bredaxlad högrest man.

Den ungdomligt slanka flickgestalten med sina ljusa färger aftecknade sig drömlikt vackert mot den röda himlen och Gunhild måste använda all sin självbehärskning för att ej springa fram och draga henne till sig — taga henne med bort härifrån.

Hon kunde ej se deras ansikten, då de stodo vända ifrån henne. Men hon såg, att mannens täta, mörka hår hade strimmor af grått.

Han talade ifrigt och fattade till slut den unga flickans hand. Hvad han sade kunde ej höras, men rösten och dess djupa tonfall nådde upp till Gunhild.

När han se'n plötsligt vände hufvudet, så att profilen blef synlig, gick det en ilning genom henne . . . Denna röst och detta hufvud kände hon . . . . .

Med ett återhållet rop fattade hon om äppelträdets knotiga stam . . . . . .

Mannen där borta, som hade blifvit hennes barns första kärlek, var Edvin Linde . . . . . var hennes egen, enda älskade — — — — —

Hon ville springa fram till dem och rycka dem ifrån hvarandra . . . . ropa högt — hvem som helst får du älska, barn — endast ej honom — — — — — — — — — — —

Men hon förblef stilla — tryckt intill trädstammen — medan en känsla af maktlöshet smög sig genom hennes varelse.

Hon såg genom ett töcken, huru de två där nere vid pilarne stodo tätt slutna till hvarandra, och kände med en förnimmelse, som om varmt, rödt blod förrunnit droppe för droppe — att det måtte varit mycket länge sedan hon själf engång hade rättighet att känna ungt — en rätt, som hon själf förspillt . . . . .

Långsamt och ljudlöst smög hon tillbaka den väg hon kommit.

Hon log ett medlidsamt löje öfver sig själf och tänkte:

Nu har du blott ett att göra — bedja din dotters älskade, att han ej längre minnes, hvem som svek honom en gång i ungdomen . . . Sedan må du som ensam åldrande kvinna taga det bästa du kan af lifvet — — — —

Lugn, ehuru kanske något blek knackade hon för andra gången på värdinnans dörr —

»Var så god», sade hon »och visa mig fröknarnas rum. Jag vill där invänta den äldre fröken Stålspetz' återkomst . . . Det börjar bli kyligt ute i trädgården.»

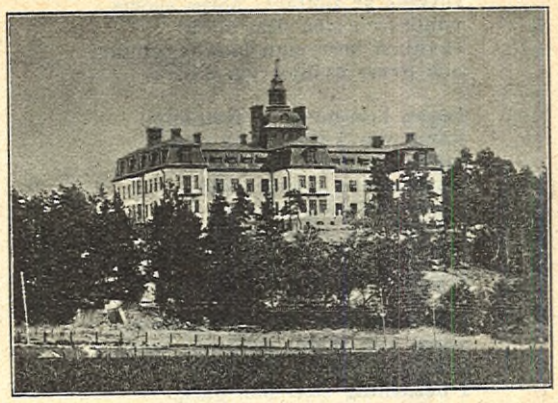

HEMMET FRISTAD.

DEN, SOM från hufvudstaden reser järnvägslinjen förbi Sundbyberg och nalkas Spånga, ser till höger ofvanför Bromstens små villor och hus uppe på höjden en nybyggnad af tegel, som på grund af sitt dominerande läge och sin ansenliga storlek fäster uppmärksamheten vid sig. De framspringande gaflarne och midtelpartiet jämte tornet på takets midt förlänar den ett nästan slottslikt utseende. Läget på bergets höjd med stark sluttning ner åt järnvägslinjen och den omgifvande skogsdungen med dess höga träd bidrager ock till att förstärka detta intryck.

Denna nybyggnad tillhör räddningshemmet för fallna kvinnor »Fristad», hvilket denna höst flyttat hit från Sundbyberg, där det förut var inrymdt i villan Mamre.

Hemmet Fristad började i juni 1896 helt anspråkslöst med tvänne rum på Söder, där man gaf skydd åt två ur fängelset frigifna kvinnor. Redan samma år flyttade det lilla hemmet till Sundbyberg, där utrymmet snart tillät härbergerandet af ett tiotal skyddslingar. Villan Mamre skulle emellertid säljas, och då uppfördes ett eget, stort och vackert hem å ett tomtområde, som skänkts af bankiren Carl Cervin, hvilken äfven vid uppförandet af byggnaden bistått hemmet med flere större belopp.

Hemmets styrelse utgöres af fruarna Alice Cervin, Anna Höjer och Ingeborg Petersén. Föreståndarinna är fröken Maria Winqvist.

Fristad invigdes torsdagen den 2 okt. med en enkel, men stämningsfull högtidlighet i närvaro af prins Bernadotte, som höll ett varmhjärtadt tal för de kärleksfulla och uppoffrande kvinnor, som stodo i spetsen för detta företag och önskade dem all lycka i sitt verk. — På invigningsdagen hade man tillfälle att taga i betraktande den storartade nybyggnaden och beundra dess vackra och ändamålsenliga inredning.

Ritningen till huset är uppgjord af arkitekten Fritz Eckert. De utspringande gaflarne och midtelpartiet, som ge omväxling och prydlighet åt fasaden, äro beräknade på, att mycken dager för arbetet, ljus och därmed hälsa, lefnadsmod och arbetsglädje skola med solen strömma in öfver husets invånarinnor. Husets storlek beror dels på, att alla förrådsrum, allt hvad man plägar kalla ekonomibyggnader, måste dragas inom själfva huset, och dels därpå, att hvarje skyddsling enligt hemmet Fristads uppfostringsprinciper skall hafva sitt eget lilla rum.

Å hemmet finnes nu plats för 34 skyddslingar, men man kan bereda plats för ännu ett antal, om så i framtiden skulle visa sig önskligt. Med tanke på, att flickorna skola bli tjänarinnor, sträfvar hemmet att öfva dem i husliga sysslor. I tur och ordning deltaga flickorna såsom köksbiträden uti matlagning, bakning och kökets skötsel samt såsom husjungfrur uti städning och uppassning. Alla få vid tillfälle deltaga i skurning, rengöring, tvätt och trädgårdsarbete.

Då nu denna räddningsanstalt fått sitt egna hem, har naturligtvis åt verksamheten beredts ett säkrare underlag och en större fasthet, men härigenom har visserligen icke behofvet af allmänhetens intresse och understöd minskats, snarare tvärtom. Och helt visst är också hemmet förtjänt häraf, icke blott på grund af dess djupt behjärtansvärda syfte, utan äfven på grund af det själfuppoffrande och i alla afseenden utmärkta sätt, hvarpå styrelsen, föreståndarinnan och hennes medhjälpare beflita sig om dess fullföljande.

Vid invigningsfesten utdelades följande verser, som på ett varmhjärtadt sätt tolka den ädla stiftelsens syfte:

Högt på bergets tinnar ligger,
badande i sol och ljus,
ett palats med hvita murar,
ett af skog kringbäddadt hus,

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.
Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer
Tillverkare: Bauer & C:o, Berlin S. O.

»hvems är slottet?» höres spörja
vandraren som drar förbi,
»hvilken herreman har byggt det,
och hvem dväljes val däri?»

Ingen herreman, o, främling,
lefver där i glans och prakt,
ingen tjänarskara håller
invid slutna porten vakt;
inga mattbelagda trappor
smekas där af mjuka skor,
och mot tak och väggar ekar
inga glada festers kor.

Och dock bor därinne glädjen,
varm som solens glöd och stark,
och en härskare har tagit
i besittning slott och park,
han som lade husets grundval
uppå hälleberget fast,
han, för hvilkens bud och vilja
hvarje hinder sönderbrast.

Och till sina höga salar
portarna han öppnar vidt,
bjuder: kommen, I, som liden,
kommen utan tvekan, fritt.
sönderslitna hjärtan, kommen,
kommen, kvaluppfyllda bröst,
kommen I, som vilse vandrat,
er, just er jag bjuder tröst.

Er jag inredt denna boning,
er jag upprest detta hus,
för att tvinga edert öga
att i ljuset skåda ljus,
att förstå den Faders hjärta,
som, hur barnet irrar än,
lockar, kallar, beder, älskar,
tills han funnit det igen.

Och de höga salar fyllas,
fyllas af en liten trupp
trötta vandrare, som draga,
en och en till berget upp
för att finna där en fristad
från den värld, som ut dem stött,
återvinna gudamärket,
lifvets hårda strid förödt.

Främling, vill du veta namnet
på den makt som härskar här,
veta hvarifrån den stammar,
veta hvar dess ursprung är,
vill du höra hjärteslagen
i den öppna vida famn,
där hvart lifvets verop domnar?
... Jesu kärlek är dess namn.

M. R.

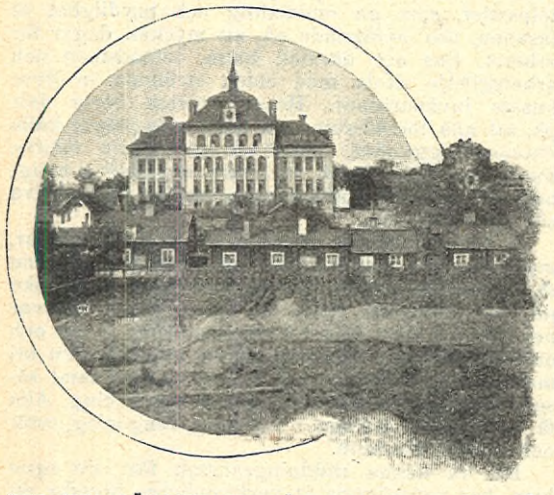

DET NYA LÄROVERKET FÖR FLICKOR I VÄSTERÅS.

EN MÖNSTERSKOLA. ELEMENTARLÄROVERKETS FÖR FLICKOR NYA HUS I VÄSTERÅS.

NYLIGEN invigdes i Västerås den nya, ståtliga byggnad, afsedd för elementarläroverket för flickor, af hvilken vi i dagens nummer meddela några afbildningar.

I vårt land, där elementarundervisningen länge har ansetts och ännu af många anses endast utgöra en förberedande kurs för universitetsundervisningen och ej att bibringa nyttiga kunskaper till utbildande af dugliga män och kvinnor, oafsedt deras framtida lefnadsbana, har såsom en naturlig följd däraf undervisningen för flickor stått på en betydligt lägre nivå än den för gossar. Förhållandena hålla emellertid nu på att ändra sig, och vederbörande börja inse, att kvinnans bokliga kunskaper äro af lika stor vikt som de husliga dygder, hvilka förr voro de enda egenskaper, man fordrade af henne. Något så naturligt, som att kvinnan som uppfostrarinna själf i första rummet har behof af kunskaper, har först i våra dagar nått sin fulla rätt.

Flickskolorna hafva därför på senare tiden omändrats, flere läroämnen upptagits, större fordringar hafva satts på lärare och lärarinnor. Det återstår nu endast att taga steget fullt ut och genom statens öfvertagande af skolorna låta dessa få åtnjuta samma kontroll och samma förmåner som elementarskolorna för gossar.

Den största olägenheten, hvarunder flickskolorna vanligen arbeta, är deras ringa resurser i ekonomiskt afseende, och på grund däraf äro deras lokaler i allmänhet allt annat än förstklassiga både ur utrymmes-, belysnings- och sanitär synpunkt. Under det att stat eller kommun äro skyldiga att bygga och underhålla skolhus för den manliga elementarläroverksungdomen, ligger denna angelägenhet, då det gäller den kvinnliga ungdomen, helt och hållet i händerna på enskilda personer, som af intresse för saken inlåta sig på det säkerligen allt annat än glänsande affärsföretaget: att uppehålla en god flickskola.

Så mycket mer glädjande att se är det faktum, vi nu hafva förögonen, att Västerås stads styrande männ insett vikten af flickskolans likställighet med gosskolan och med frikostig hand lämnat bidrag till uppförandet af detta hus. Stadsfullmäktige hafva nämligen, förutom tomt, bidragit med 100,000 kr., som, tillsammans med en tidigare donation af sparbanken, möjliggjort byggandet.

På Mariabergets krön reser sig den ståtliga byggnaden, genom sitt dominerande läge och sin monumentala pondus synlig öfver allt i staden samt äfven, då man sjövägen nalkas, redan på långt håll skönjbar. Byggnaden är uppförd i tre våningar, en hög souterrain inberäknad, samt är på midtpartiet uppdragen till en fjärde våning. Souterrainen är uppförd af röd sandsten, för öfrigt äro fasaderna klädda med en i gul ton hållen putsyta, hvarjämte en dekoration anbragts i form af fönsteromfattningar, listverk, friser m m., utförd i s. k. sgraffito, ett från Italien härstammande dekorationssätt, som utföres så, att två olika färgade putslager läggas på väggen, det ena, det mörkare, under det andra. I det öfverliggande lagret bortskrapas därefter figurer så, att det undres färg framkommer och på så sätt en af två färger bestående dekoration erhålles. Takresningen är hög och bidrager i sin mån att framhäfva byggnadens monumentala karaktär, hvilken ock i hög grad kommer att förökas, sedan den beslutade, vinkelrätt mot byggnadens midtparti gående, uppfartsvägen kommer till stånd. Öfverst krönes byggnaden af en hög takryttare, som förutom sin estetiska uppgift äfven har en praktisk att fullgöra, i det en mängd luftväxlingskanaler där utmynna.

Genom tvänne portar på den åt staden vettande hufvudfasaden kan man inträda i huset och kommer medels en kortare trappa direkt upp i korridoren till den våning, som ligger närmast öfver souterrainen eller källarvåningen, som man ock kan kalla den. Portarne ligga en på hvar sida om midtpartiet och möjliggöra en hastig utrymning af skolan, om någon gång dylikt skulle vara af nöden.

Sedan vi kommit in i korridoren, börja vi vår vandring genom huset med att gå ner för en af trapporna, som ligga under hufvudtrapporna, äfven dessa två, stående i direkt förbindelse med portarne. Vi komma då ner till souterrainvåningen som, förutom de utrymmen, som behöfvas för byggnadens uppvärmning, såsom ångpannerum, värmekammare och kolmagasin, innehåller lärosalar för fysik och kemi jämte apparatrum och laboratorium samt dessutom, något för elementarläroverk ännu

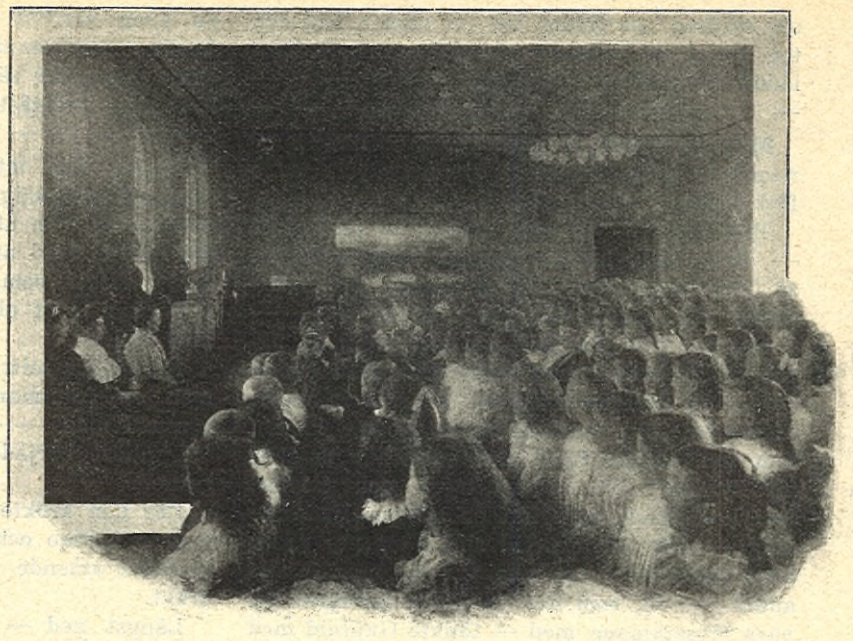

LÄROVERKET FÖR FLICKOR I VÄSTERÅS. FRÅN INVIGNINGSHÖGTIDLIGHETEN.

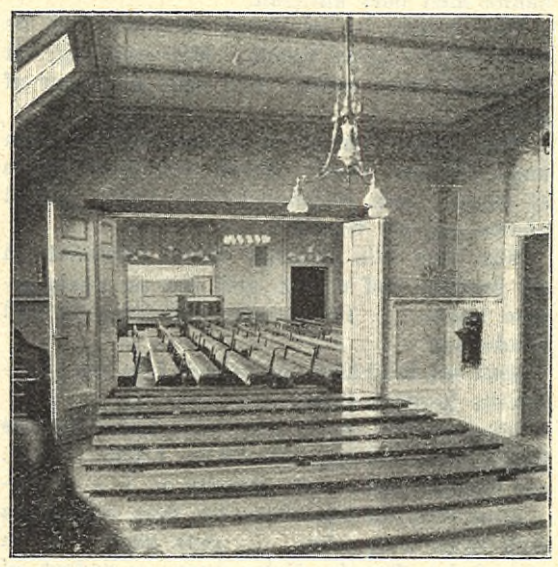

SAMLINGSSAL.

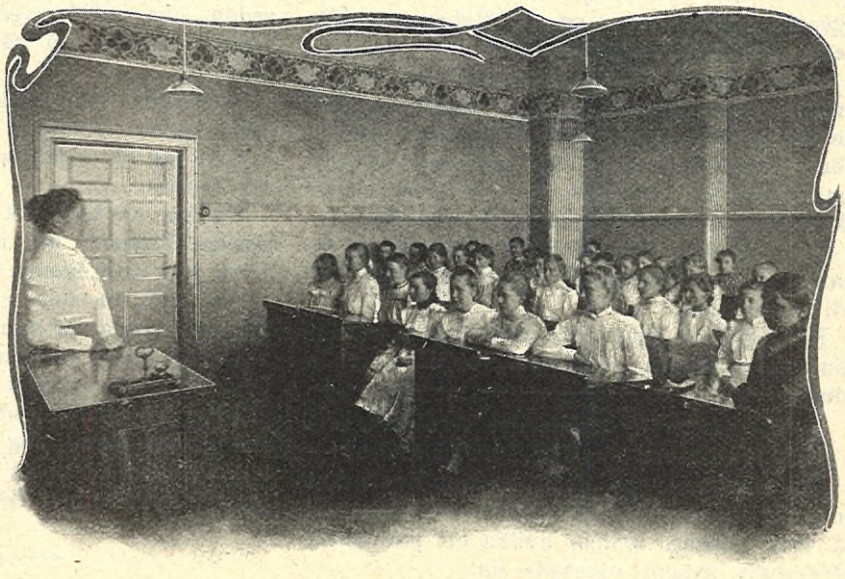

ETT AF KLASSRUMMEN.

DEKORATIV FRIS I VÄSTERÅS FLICKSKOLA.

ovanligt, skolkök och matsal. Oaktadt denna vånings ringa höjd äro dock dessa lokaler fullt rymliga och väl belysta.

Gå vi så åter upp till den våning, till hvilken vi först kommo, och börja vår vandring genom skolsalarne, känna vi en viss afund mot vår tids ungdom, som får sitta och läsa i sådana rum så vidt olika de, hvaruti vi i ungdomen sutto och släckte vår kunskapstörst. Förr var grå färg, ju smutsgråare och otrefligare dess bättre, den enda färg, som ansågs förnuftig att använda i skolrum. Intet fick pryda rummen, alla voro lika smutsgrå, och i sådana ansågs det godt nog att låta det unga släktet sitta år efter år. Just de år, då sinnet är mest mottagligt för yttre intryck och då utom det, att kunskaperna skola inhämtas, äfven själen skall dana till att fatta allt godt och skönt här i lifvet. Denna ungdomens estetiska uppfostran, länge förbisedd, börjar dock komma till heders, tack vare bl. a. Föreningens för skolornas prydande med konstverk åtgöranden, och det länder flickskolans i Västerås styrelse till heder, att den insett detta kraf och särskildt anslagit en mindre penningsumma till skolsalarnes dekorering. Denna summa har på ett synnerligen förståndigt sätt använd's Rummen äro hållna i olika färgnyanser: rödt, blått, gult och grönt med hvita tak. Nedersta delen i rummet är oljemålad till en höjd af 1, 5 m., motsvarande en hög panel. däröfver är målningen gjord i limfärg, hvarvid gränsen mellan målningssätten markerats med en enkel trälist. Öfver denna list förekommer sedan i de flesta rum en i svaga färger målad fris med stiliserade blommotiv. Af dessa vilja vi särskildt framhålla ett par rosenfriser samt en sammansatt af guldregnblommor. Alla dörrar äro i en mörk kraftig blågrön ton, en färg särskildt vald med tanke på att harmoniera med de olika färgnyanserna i rummen. Golfven utgöras öfverallt af linoleum-mattor, äfven de i olika färger. I samband därmed må nämnas, att samtliga bjälklag i huset utgöras af järnbjälkar, mellan hvilka cementhvalf inslagits. På så sätt har man undvikit de för offentliga lokaler synnerligen ohygieniska trägolfven.

Stiga vi så upp för en af trapporna, lätta, luftiga stentrappor med ett enkelt, men sirligt räcke af smidt järn, till den öfre våningen, finna vi förhållandena vara lika som i den underliggande. Längs hela byggnaden en korridor, som tillika är kapprum, och på sidorna om den skolsalarne dekorerade på liknande sätt, som de öfriga. Gå vi ytterligare en trappa högre upp, komma vi till den i byggnadens midtpart, den fjärde våningen markerande högtidssalen. På ömse sidor om denna sal ligga ritsal och kollegiesal, genom stora skjutdörrar förenade med högtidssalen. Vid tillfällen, då många åhörare väntas, kunna således genom dörrarnas öppnande dessa tre salar förenas till en, hvarigenom sittplatser beredas för cirka 500 personer. Väggarne i salen äro hållna i en kraftig, blå ton med röda isättningar här och där samt med bjärta blomstermotiv målade öfver dörrarne. Taket är helt hvitt samt smyckas af en i midten anbragt stor ringformig krona samt däromkring med små knippen af elektriska glödlampor, hvarmed för öfrigt hela skolan upplyses, helt naturligt i denna elektricitetens stad par préférence. På golfvet ligger en mörkbrun linoleummatta, och bänkinredningen är målad med en skarp röd ton. Detta rum erhåller medels dessa färger ett mycket effektfullt utseende, hvilket kommer att ytterligare ökas i färgrikedom vid examina och dylika högtidliga tillfällen, då de röda bänkarne äro fullsatta med ljusklädda flickor. Denna våning innehåller dessutom salar samt bostad för skolans föreståndarinna.

Därmed hafva vi nu slutat vår promenad genom byggnaden och kunna nu med glädje lyckönska Västerås stad, som fått en så storartad, ändamålsenlig och hemtreflig lokal för sin flickskola och i detta hänseende ryckt upp i första ledet bland Sveriges städer, samt det unga släkte, som där skall inhämta sina kunskaper; de slippa de vanliga, banala salarne, där all konst och trefnad varit bannlysta och endast allt synes vara anlagdt på att på ett så tråkigt sätt som möjligt inlära torra fakta. I kvinnans uppfostran bör nästan mer än i männens det estetiska elementet ingå, ty därtill äro de mera mottagliga, och det kommer mänskligheten åter till godo, därigenom att de, med blicken öppen för människans skönhetskraf förmå göra hemmen trefliga och glada och uppfostra de däri uppväxande till goda och sunda människor.

Till sist må vi gratulera den, som skapat byggnaden, arkitekten Erik Hahr, som åt sig har i sin fädernestad uppfört ett varaktigt monument. Han har genom denna byggnad visat ett godt prof på sin konst, då han så i praktiskt som estetiskt hänseende lyckats så väl lösa denna ingalunda lätta uppgift. Vid sin sida har han som en god hjälp, i hvad skolsaldekorering angår, haft sin syster, den kända mönsterriterskan fröken Clara Hahr.

Byggnaden har uppförts af byggmästaren K. J. Karlsson, och har å skolstyrelsens vägnar en kommitté bestående af herrar borgmästaren Joh. Karlsson, lektor af Billbergh, doktor Björkman, direktör H. Larsson och byggm. Edv. Karlsson, närmast haft i uppdrag att öfvervaka dess uppförande.

K. A. B—N.

1. Bildhuggaren A. H. Wissler under arbetet på »Tors fiske», den nya fontängruppen för Adolf Fredriks torg i Stockholm.

2. Gruppen i dess helhet.

C. Olauson foto.

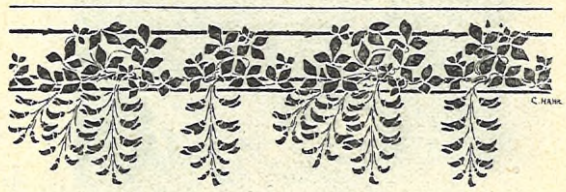

»TORS FISKE» OCH DESS MÄSTARE.

VID DEN PRISTÄFLAN, som förra året utlystes för att anskaffa ett lämpligt konstverk till fontän på Adolf Fredriks torg å Söder, togs första priset af skulptören A. H. Wissler för hans förslagsskiss, kallad »Tors fiske». Herr Wissler fick kort därpå i uppdrag att utföra nämnda grupp i gips, ett på grund af dess storlek både mödosamt och långvarigt arbete, som emellertid nu i dagarna afslutats, så att gruppen nu står färdig att aflämnas till bronsgjutaren. Idun har därför velat meddela sina läsare en afbildning af den vackra och monumentala gruppen, äfvensom ett porträtt af den unge konstnären under arbetet i hans stora och präktiga atelier vid Glasbruksgatan, densamma som förut disponerats af Carl Larsson.

Herr Wissler är född i Linköping 1869 och kom efter förberedande studier i tekniska skolan in på Akademien för de fria konsterna, där han 1897 erhöll hertigliga medaljen för årets prisämne i skulptur samt 1901 kungliga medaljen, äfven då för årets prisämne, scen ur syndafloden. »Tors fiske» är hans första mera betydande verk, som efter allt att dömma kommer att göra sin upphofsman all heder.

Ämnet är hämtadt ur vår gamla gudasaga och framställer den väldige krigsguden Tor i strid med gudarnes fiende Midgårdsormen, som han lyckats fånga, men ej förmår draga upp. I vredesmod lyfter guden sin hammare för att med ett slag af denna krossa ormen, som i vanmäktigt raseri slingrar sig omkring klippan, på hvilken Tor står. Till Tors muskulösa, präktigt utförda gestalt har en medlem af Stockholms atletklubb stått modell. Såväl själfva gruppen som klippan skall gjutas i brons, hvilket nog kommer att taga en rundlig tid, men till våren är fontänen ämnad att ställas upp i den stora för länge sedan färdiga bassängen på Adolf Fredriks torg. Från ormens gap kommer en flere meter hög vattenstråle att kastas upp samt mindre strålar från hans näsborrar och rundt omkring klippan. Man har äfven tänkt plantera vattenväxter kring fontänen.

Som bekant prydes torget redan förut af Hasselbergs staty Snöklockan, en den kvinnliga skönhetens värdiga representant, och man kan med säkerhet antaga, att den nya fontänen, som representant för styrkan och kraften på samma gång som för det godas seger öfver det dolska och onda, skall vinna stor popularitet bland Stockholms befolkning.

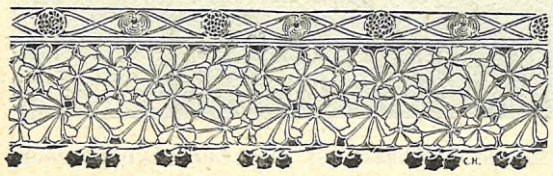

DEKORATIV FRIS I VÄSTERÅS FLICKSKOLA.

FYRATIO ÅR VID RITBRÄDET.

EN AFSKEDSFEST, som väl förtjänar att inför Iduns talrika läsekrets omnämnas, ägde rum sistlidna lördag, då fröken *Emma Pripp* af sina elfva kamrater i Stockholms stads Stadsingeniörskontor hedrades med en afskedskollation, hvilken bar en prägel af en oskrymtad hjärtlighet och tacksamhet, som ställer densamma i en dager, i mångt och mycket skild från många andra dylika fester. Det var nämligen då på dagen 30 år sedan fröken Pripp inträdde som ritbiträde vid Stockholms stads stadsingeniörskontor efter att förut hafva i 8 år fungerat i enahanda egenskap vid Rikets ekonomiska kartverk, i 2 år vid Generalstabens litografiska anstalt samt i 2½ år hos den bekante kartografen C. E. Dahlman, hvars ypperliga karta öfver hufvudstaden till mycket stor del är just hennes verk. Dahlman, som till fullo insåg och äfven erkände värdet af den kvinnliga arbetskraften vid kartarbete, var också den, som beredde fröken P. anställning i den tjänst hon sedan i 30 år med största beröm innehaft, och det är hennes plikttrogna och ypperliga arbete, som föranledt att numera icke mindre än 12 damer äro å kontoret ifråga anställda. Hon har varit icke blott banbryterska för, utan äfven handledarinna af alla de yrkessystrar, hvilka nu med nit och skicklighet trampa i hennes fotspår, och är också af dem alla värderad och afhållen, icke blott som den undervisande, utan äfven som den kärleksfullt stödjande.

EMMA PRIPP.

»Hvad stort sker, sker tyst». heter det. Om fröken P:s kärleksfulla och uppoffrande förhållande till nära släktingar m. fl. anser jag olämpligt att här närmare orda, men säkert är, att om det ligger sanning i löftet, att den, som i ödmjukhet och utan tanke på tack eller berömmelse gjort det goda, ock skall få sin lön, då skall Emma Pripps namn lefva i välsignad hågkomst långt sedan buketterna vissnat och minnet förbleknat af de lyckönskningar, hvarmed hennes 30-årsfest illustrerades från förmäns, kamraters och andra vänners sida.

PERCY.

UR DAGSKRÖNIKAN.

VAKTOMBYTE VID »NYA VARFVET» I GÖTEBORG. Behofvet af kasärner i och för de nya Västerbergsbefästningarne vid Göta älfs mynning blef närmaste orsaken till att vederbörande för en tid sedan beslöto sig för att till kustförsvaret återbörda de kongl. Flottans forna byggnader å »Nya Varfvet» i Göteborg, hvilka nu i en oafbruten tidsperiod af öfver 30 år fått tjänstgöra som centralfängelse för Göteborgs stad med omnejd. Den första étappen uti slutfacen af denna besynnerliga utveckling »från kasärn till fängelse» och »från fängelse till kasärn» gjordes under onsdagen i förra veckan, då den fängelsebyggnad, hvilken förut gick under namnet »västra tvångsarbetsanstalten», men som nu färdigapterats till kasärn, den dagen åter fick mottaga sin första militära besättning på länge — en mindre afdelning kustartilleri på 22 man jämte 2 underofficerare, hvilka stodo under befäl af löjtnanten, grefve *Posse*. Inflyttningen hade föregåtts af en besiktning dagen förut af kustartilleriets chef, generalmajor *Centerwall*, hvilken fann de vidtagna anordningarna för manskapet synnerligen tilltalande. Till bostäder åt befälet har man samtidigt på annat håll på ett mycket komfortabelt sätt nyrestaurerat och inredt den gamla, östra tvångsarbetsanstalten, »chefshuset» kalladt, hvilket ligger mycket vackert bakom det egentliga fängelset längre upp i dälden. Denna byggnad lär skola stå fullt färdig inom en fjorton dar, hvadan de olika grader af befäl vid vårt kustartilleri, hvilka tid efter annan här skola komma att taga in, torde vara att med fullt skäl gratulera till detta nya militära hemvist.

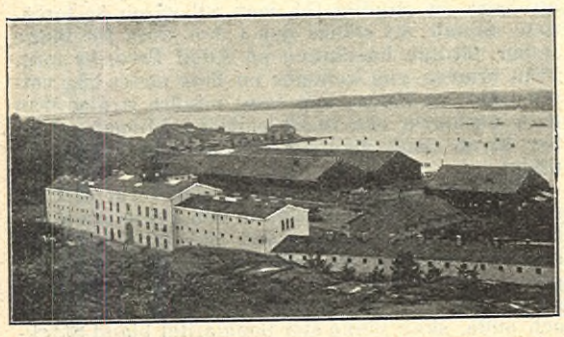

NYA VARFVETS FÄNGELSE I GÖTEBORG.
O. RINMAN FOTO.

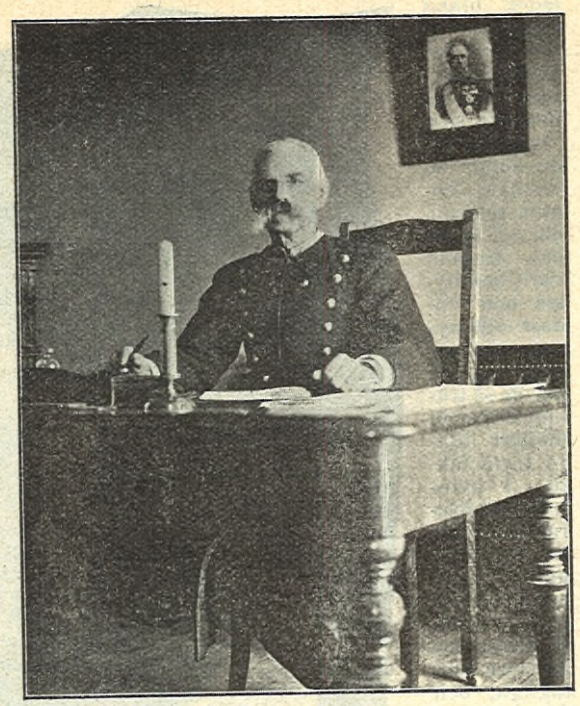

MAJOR C. R. A. CHARPENTIER. O. RINMAN FOTO.

När efter denna preliminära, första inryckning det fullständiga utrymmandet af hela Nya Varfsområdet åt kustartilleriet kan ske, det ligger i riksdagens skön, men det förmodas att det hela dock kommer att inskränka sig till en blott väntetid af högst ett par, tre år. I öfverensstämmelse härmed har heller ingen ny ord. fängelsedirektör tillsatts efter det den förre direktören på stället, den gamle, i detta laget öfver sjuttioårige majoren *C. A. R. Charpentier*, samtidigt i dagarne lämnat den befattning å »Nya Varfvet», hvilken han innehaft i öfver 30 år eller ända sen 1870, det begynnelseår, då »Nya Varfvet» första gången öfvergick från Kongl. Flottans ägo till en fångvårdsinstitution. Major Charpentiers direktörskapstid kom således — egendomligt nog — att i det närmaste sammanfalla med tiden för »Nya Varfvets» användande som fängelse, ett sakförhållande som nog torde sakna motsvarighet på annat håll inom vår fångvårds annaler. En omutlig ordningsman i sin tjänst, var major Charpentier i privatlifvet synnerligen omtyckt, hvadan de göteborgare torde vara många, hvilka i detta ögonblick sakna den vördnadsvärde gamle efter hans nu företagna afflyttning till Uppsala, det ställe den gamle bestämt till sin framtida vistelseort.

BENGTA THURESSON, SOM I DAGARNE FYLLT 100 ÅR.

Det provisoriska befälet å »Nya Varfvet» har öfvertagits af kaptenen på platsen, *Paco Billow*.

*

EN AF DE VÄLDIGASTE ELDSVÅDOR i Norrköping var Bergsbro fabrikers stora brand därstädes i slutet af förra veckan. Elden i det stora fabrikskomplexet rasade nästan hela natten mellan fredagen och lördagen, innan brandkåren lyckades bryta lågornas raseri. Skadan af det brunna anslås till öfver en million kronor, hvartill komma de kännbara förluster, som fabrikens stora arbetspersonal sannolikt får lida genom det ofrivilliga arbetsafbrottet.

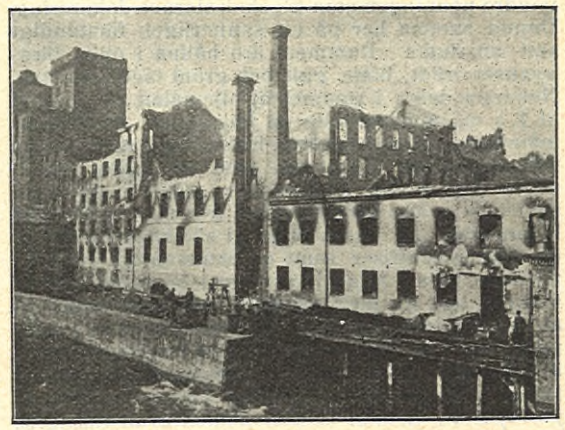

FRÅN DEN STORA BRANDEN I BERGSBRO FABRIKER I NORRKÖPING. AUG. KARLSSON FOTO.

*

SEKELGAMMAL. I hundraåringarnas led inträdde den 10 dennes änkan efter aflidne folkskolläraren G. Thuresson i Zinköpinge Bengta Thuresson. Porträttet af den gamla är taget för cirka 6 år sedan. De senaste åren har hon varit sängliggande.

*

TEKNISKA HÖGSKOLANS nye rektor, professorn i matematik Anders Lindstedt, uppvaktades lördagen i förra veckan af högskolans elever.

Vi meddela i dagsnumret en bild från uppvaktningen, tagen under det professor L. höll sitt hälsningstal till eleverna.

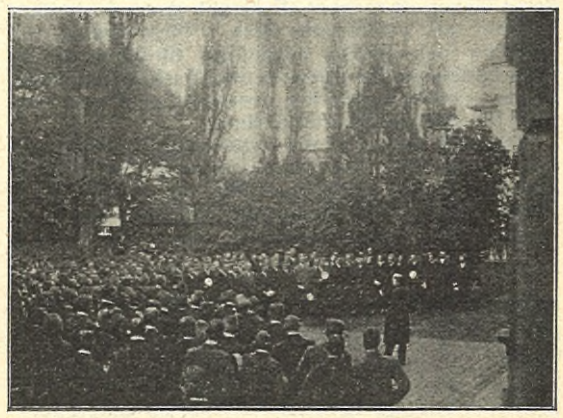

TEKNISKA HÖGSKOLANS NYE FÖRESTÅNDARE PROF. A. LINDSTEDT UPPVAKTAS AF TEKNOLOGERNA.
RAGNAR GULLANDER FOTO.

Förnämsta tvättmedel
äro och förblifva dock vid finare tvätt
HYLINS
Ekonomi-Tvål
och vid gröfre tvätt (byk)
HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

Svenska **Kompositionslinnefabrikens** välkända tillverkningar af **Kragar, Manschetter** och **Bröstveck** för Herrar, Damer och Gossar, hvita och kulörta, rekommenderas.
OBS.! Ingen tvätt och strykning. I parti från
Säljes i alla välsorterade Manufaktur- & Herrekiperingsaffärer.
Svenska Kompositionslinnefabriken
Riks- 38 33. Allm. 168 93. FRESK & ÅKERBLOM. STOCKHOLM.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN gaf i slutet af förra veckan »Barberaren i Sevilla» med hr *Forsell* som Figaro. Sångpartiet utfördes alltigenom förträffligt, och det dramatiska utförandet hade blifvit lättare och mera nyansrikt än förr. Hr F. fick särskildt efter första aktens aria mottaga en stark applåd. Mesta bifallet, och detta med rätta, rönte emellertid fru *Hellström*, hvars Rosina helt enkelt är förtjusande, präglad som den är af täckt behag, godt humör och uppburen af en sång, som är både uttrycksfull och värmande. Som doktor Bartholo har hr *Söderman* sina förtjänster. Någon verklig basbuffo är han emellertid ej; någon sådan finnes f. n. ej vid k. teatern. Detta fack skulle blifva ypperligt tillgodosedt, om direktionen engagerade hr Brag, hvilken nu efter ett mångårigt framgångsrikt uppträdande å Dresden-operan lär vara ledig. Hr *Vallgren* låter bra i sångmästaren Bazils parti, men tar väl tungt på rollen. Som Almaviva uppträdde hr *Strandberg*. Det hela gick bra under hr Nordqvists ledning.

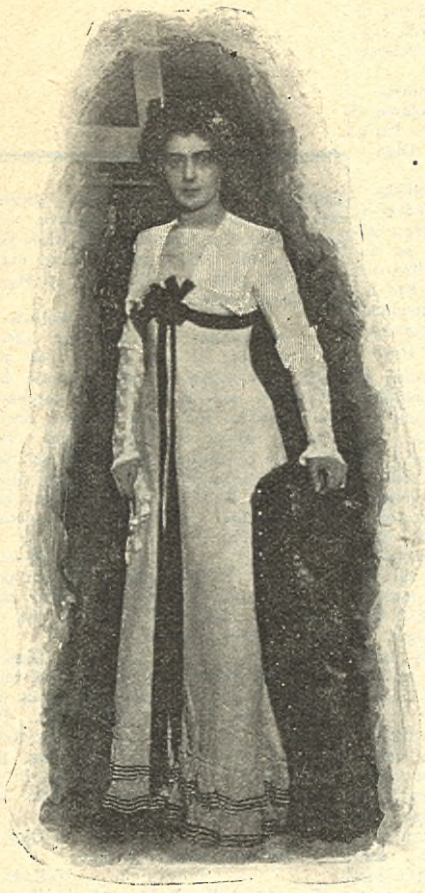

FRÖKEN A. TORSELL SOM PHYLLIS I »I UNGDOMENS VÅR».

SVENSKA TEATERNS senaste nyhet, det engelska lustspelet »I ungdomens vår» af H. V. Esmond — en i och för sig skäligen konstlös dramatisering af en typisk engelsk lånbiblioteksroman — hämtade sitt förnämsta intresse af den själfullt intagande tolkning, fröken *A. Torsell* gaf af styckets unga hjältinna, miss Phyllis — en prestation, som med sin rikedom af jungfrulig charme och soligt spelande glimtar af humor och känsla gaf ännu ett glädjande löfte om hvad vår scen bör kunna vänta af denna friska talang, som för hvarje ny roll allt mera synes frigöra en egenartad och fin konstnärsnaturells vingar ur den ungdomliga kantighetens och försagdhetens puppa. Till pjesens sevärdheter hörde ock en ganska kostlig kvartett af ungkarls-original, inom hvilken den jovialiske »burken» — hr *Oscar Bæckström* — endast behöfde hvälfva sin lilla trindmage för att i ett frigörande skrattflöde lösa den sentimentala spänning, hr *August Lindberg* ideligen samkade som en bortbytt Hamlet i giftastankar och kavaj. Vår kamera bringar en tyvärr endast allt för litet vältalig bild af den väna Phyllis jämte en dess vältaligare af den celebra »fyrkanten», bänkad kring det poker- och whiskybord, där den så uthålligt och förträffligt syntes trifvas.

FRÖKEN HILDUR FJORD, en för stockholmspubliken obekant norsk sångerska, gaf härom dagen konsert i Vetenskapsakademien inför ett starkt begränsadt auditorium. Konsertgifvarinnan förfogade öfver en omfångsrik sopranröst med skärande hårda höjdtoner, men med anmärkningsvärd mjukhet i mellanregistret.

Bäst sjöng hon Richard Strauss' »Serenade», de franska småsakerna expedierades också passabelt nog, men för Griegs nordiska lyrik var hennes parisiska sångteknik syn- och hörbarligen alltför kanderad.

Hr *John Jacobsson* skötte ackompagnementet och uppträdde dessutom med ett par pianonummer af Sjögren och Sinding, som han spelade med glädjande finess.

EN TYSK RECITATIONSAFTON gafs i förra veckan i Palmgrenska samskolans hörsal af fröken *Cessy Geissler* från Hannover. Hennes föredrag af framstående tyska författare både på vers och prosa var enkelt och naturligt, varmt och medryckande. Det väckte också mycket bifall hos den fulltaliga publiken, som till hufvudsaklig del bestod af ungdom. Ännu en recitationsafton skall gifvas den 10 dennes.

MISS MINNIE TRACEYS KONSERT å musikaliska akademien om söndag får ett särskildt intresse därigenom att den frejdade sångerskan afstår hela inkomsten till *dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening.*

»FYRKANTEN» I »I UNGDOMENS VÅR». FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: HRR KLINTBERG, BÆCKSTRÖM, LINDBERG OCH HAGMAN.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 19—25 OKT. 1902.

Söndag: Consommé venitienne; piggvar i filéer med fin fisksås; kokt salt oxtunga med färserade tomater och legymer; crème-cérise.

Måndag: Hönsfrikassé med mandel; äppelmaräng med grädde.

Tisdag: Korfkaka med skiradt smör; fruktsoppa.

Onsdag: Potatissoppa; ungstekt gös med potatis.

Torsdag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; äggstrufvor med sylt.

Fredag: Köttfärs med potatis; sviskonsoppa med grädde.

Lördag: Pepparrotskött med potatis; turkisk vinsoppa.

Ovalin,
Nytt, patenteradt äggkonserveringsmedel.
Föreståndarinnan för Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala, fröken Ida Norrby, intygar den 31 januari 1902, att af ägg, som i början af oktober 1901 konserverats med Ovalin, hvitan godt kunnat slås upp till skum samt att äggen för öfrigt i likhet med färska ägg kunde användas såväl till förvaring som stekning och löskokning (förvaringstid 4 månader).
Lektorn vid Ultuna Landtbruksinstitut Hr E. Peterson, intygar, att ägg som konserverats med Ovalin och förvarats 1 år och 3 dagar vid prof visat sig lika med färska ägg såväl till smak, lukt och utseende, samt att efter kokningen intet spår af det använda konserveringsmedlet kunde upptäckas.
Aktiebolaget OVALIN, Upsala.
Partiförsäljning genom Henrik Gahns Aseptin Amykos Aktiebolag, Upsala & Stockholm.

RECEPT.

Consommé venitienne (f. 6 pers.). 2 lit. stark, klar connsommé.

Vermiceller: $2^1/_2$ dcl. vatten, 30 gr smör, 125 gr. mjöl, 4—5 ägg, salt, socker.

Beredning: Vattnet kokas upp med smöret, det siktade mjölet iröres raskt, och smeten får koka, tills den släpper pannan. När den afsvalnat, nedröras äggen ett i sänder samt litet socker och salt. Smeten uttryckes genom fin strut i saltadt, hett vatten, får koka ett ögonblick, upptages med hålslef och får ligga i litet buljong, till soppan skall serveras, då vermicellerna läggas i soppskålen och den heta buljongen hälles öfver.

Färserade tomater (f. 6 pers.). $^1/_2$ dussin stora tomater, hönskött, svamp (hälst champignoner), 1 msk. mjöl, 2 dcl. stark köttsky, salt, cayenne.

Beredning: Tomaterna skäras midt öfver, om de äro mycket stora, eljest skäres ett lock, och kärnorna urkramas försiktigt. Hackadt hönskött och svamp fräsas öfver elden med litet mjöl och köttsky, och färsen fylles högt i tomaterna, och öfverströs, om man så vill, med parmesanost. En fläsksvål lägges i botten på en stekpanna, tomaterna ställas därpå och insättas i ugn omkr. 10 min.

Crème-Cérise (f. 12 pers.) $^1/_2$ lit. körsbär, 1 kkp. strösocker. $2^1/_2$ dcl. vatten, 5 blad gelatin, 1 lit. tjock grädde, 1 kkp. pudersocker, $^1/_2$ dcl. konjak, $^1/_2$ hg. cacao, 10 blad gelatin.

Beredning: Körsbär, vatten och socker få koka, tills bären äro mjuka, det spolade gelatinet tillsättes, och saften silas genom duk. En vacker pipform fylles till $^1/_4$ därmed, hvarefter formen sättes på is att stelna. Grädden vispas till hårdt skum, sockret tillsättes, hvarefter den ena hälften däraf smaksättes med konjak, den andra hälften med cacao. Hälften af gelatinet, upplöst i litet vatten, nedröres till den hvita cremen, som därefter fylles på det stelnade geléet, så att formen blir till $^2/_3$ fylld. När crèmen stelnat, nedröres resten af gelatinet till cacaocrèmen, och formen fylles till brädden. Uppstjälpes, när den stelnat och serveras med små bakelser.

Hönsfrikassé med mandel (f. 6 pers.) 2 unghöns, 1 msk. ättika, $1^1/_2$ lit vatten, 1 msk. salt.

Sås: 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, 8 dcl hönsbuljong, 80 gr. sötmandel, 2 dcl. gräddmjölk.

Beredning: Hönsen plockas och svedas, vingar och ben huggas af; de öppnas, tagas ur, sköljas mycket väl och torkas samt gnidas in- och utvändigt med ättikan utspädd med litet vatten. Hönsen skäras därefter i vackra stycken och sättas på i $1^1/_2$ lit. kokande vatten eller ljus buljong. Då spadet kokar upp, skummas det noga, och saltet sättes till. Styckena tagas upp, allt eftersom de kännas möra, och hållas varma i vattenbad. Hönskrofvet kokas, tills buljongen kännes kraftig i smaken, hvarefter den silas, och fettet afskummas.

Mandeln skållas, drifves genom mandelkvarn, stötes mycket fint i stenmortel och kokas i mjölken. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen och mjölken med sin mandel tillsättas, och såsen får koka 10 min., sist ilägges köttet.

Potatissoppa (för 6 pers.). 1 lit. potatis, 2 lit. buljong, 1 knifsudd sellerifrö, $^1/_2$ msk. smör, 1 msk. mjöl, hvitpeppar, salt, 2 äggulor.

Beredning: Potatisen råskalas och kokas i 1 lit. af buljongen, tills den är mjuk, hvarefter den passeras. Smör och mjöl sammanfräsas, purén och resten af buljongen påspädas och soppan får koka 10 min. Den afsmakas, äggulorna vispas upp i soppskålen, och soppan tillslås under kraftig vispning.

Äggstrufvor (f. 6 pers.). 3 ägg, 75 gr. socker, 200 gr. mjöl, 2 dcl. tjock grädde, 1 kg. flottyr till kokning.

Beredning: Äggen och sockret röras omkr. $^1/_2$ tim. Grädden och det siktade mjölet tillsättes.

Flottyren upphettas i en järnkastrull, ej vidare än ett tefat. Genom en struftratt eller vanlig tratt ringlas en matsked af smeten fram och tillbaka i flottyren, så att den bildar en genombruten kaka. Då strufvan är gulbrun på undre sidan, vändes den med hålslef, och då den har fått en jämn färg, upptages den och får afrinna på gråpapper. Serveras med sylt.

Göteborgs Kexfabriks
Ping Pong,
Bästa Ett-öres Kex i marknaden.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

ANNA 17 ÅR. Se svar till Ckr. i n:r 6.

EN LÄRARINNA. 1) Se svar till ID 1) i n:r 5. 2) S. k. vinsten. Kan borttagas blott hos och af tandläkare. För att förhindra återkomsten bör ni grundligt borsta tänderna morgon och afton med t. ex. Ulmgrens tandpulver.

BEKYMRAD KONTORIST. Se svar till Z—a. i n:r 1.

VERA. Tvätta er blott på kvällarna och då med tvål och ljumt (25—30 grad. C.) vatten samt ingnid efter tvättningen litet cholepalmin.

GERHARD. Dylikt kan ej fixt bestämmas. Hvar och en bör själf kunna afgöra, hvad som är för mycket.

500. Det är helt enkelt omöjligt att utan undersökning afgöra, om detta beror på den nämnda sjukdomen eller ej, och härpå beror naturligtvis, hvad som skall och bör göras. Vid en så allvarlig sjukdom som denna är det absolut nödvändigt att personligen hänvända sig till läkare. — Alla dessa i tidningarna annonserade medel äro ren humbug.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 482. Kan man vända sig till Svenska Främlingsbyrån, (direktör Kjellberg) Stockholm för erhållande af plats i familj i utlandet? Hvilka äro kostnaderna?
Suzanne.

N:r 483. Huru mycket jäst bör tagas t. ex. till 1 stop mjölk och 5 skålpund hvetemjöl? Hur länge bör degen jäsa? Hvar är bäst att ställa den, på spiseln, bredvid densamma eller öfver en gryta, fylld med kokande vatten?
Oerfaren fru.

N:r 484. Hvar är bäst att förvara konservdosor (innehållande kött, fisk och grönsaker) öfver vintern? Böra de stå i visthusbod eller källare? Kunna de, då stark kyla inträffar, förvaras i isskåp, som står i en visthusbod?
Nygift.

N:r 485. Kan någon snarast möjligt ge mig adress å någon svensk tidning i Amerika?

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
19 HUMLEGÅRDSGATAN 19
29 DROTTNINGGATAN 29
KONTOR och LAGER:
19 HUMLEGÅRDSGATAN 19

FORTFARANDE BILLIGAST! Sorterade Vy- och illustrerade Brefkort erhållas fördelaktigast hos *John Fröberg, Finspong.* 10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre, 50 st. kr. 1,10, 100 st. kr. 1,90, 200 st. kr. 3,70, 500 st. kr. 8,50, 1000 st. kr. 16,—, *då beloppet insändes.*

N:r 486. Skulle gärna vilja veta, hvart eller till hvem man skall vända sig för att få plats som sjukgymnast och massös utomlands, helst vid sanatorium eller institut? Finnes några platsanskaffningsbyråer?

Lilla småländskan.

N:r 487. Skulle någon kunna upplysa om, huru man skall undvika »två bottnar» i kastrullen, när man kokar manna- och hafregrynsgröt eller annan mjölkmat?

Z.

N:r 488. Vill någon gifva mig orden till en liten sång, som börjar: »Ack, visste du blott...»

K.

N:r 489. Har hört, att man kan torka sockerärtor för vinterbehof medelst uppträdning på trådar och hängning i torrt, luftigt rum. Har försökt detta, men undrar nu, hur man skall förfara vid kokning af sålunda torkade skidor. Skola de läggas i varmt eller kallt vatten dagen förut och äro de hårdkokta?

Fru Maja.

N:r 490. Känner möjligen någon till, om det i Paris finnes någon förening (kanhända dylik liknande K. F. f. U. K.), till hvilken ung, bildad svenska med trygghet kan vända sig för erhållande af lämplig befattning i Frankrike eller England och hvilken mottager inackorderingar?

Svenska i Frankrike.

N:r 491. Hvad skall en stackars småskolelärarinna taga sig till, som hvarken har förmåga eller lust för skolarbetet, men måste arbeta för sitt uppehälle?

Stackars förtviflad skånska.

N:r 492. Har hört, att d:r Ahlfelt i Malmö behandlar migrän hufvudvärk genom att bränna med elektricitet. Om någon med denna åkomma blifvit botad, vore undertecknad tacksam för vidare meddelande.

Migrän, Kalmar p. r.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas luftigt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela ***tre pris,*** *hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 388. Ja, helst om ni kan få plats som sköterska i ett privat hem.

Olga.

N:r 389. Hör efter i närmaste musikhandel.

K—a R—e.

N:r 390. Hans Larsson, »Lärobok i psykologi på empirisk grund»; Carl du Prel, »Den mänskliga tillvarons gåta» (Inledning till studiet af själslifvets hemligheter); Allen Wannérus, »Om psykisk energi».

Welleda.

N:r 391. Se svaret å frågan n:r 368.

Olga.

N:r 392. Man kan använda benzin och talkjord. Talkjord sammanröres med benzin till en gröt, och med en hvit flanellslapp, doppad i gröten, gnides skärpet. När benzinen afdunstat, borstar man bort talkjorden.

Welleda.

— I Iduns hjälpreda för 1889 finner ni ett medel att rengöra hvita läderskärp.

K—a R—e.

— Försök rengöra skärpet medelst gnidning med en hvit, i potatismjöl doppad flanellapp. Mjölet ombytes ofta och bör helst vara varmt. Bränd magnesia, utrörd med terpentin, kan eljes

Starkaste · Elegantaste · TANGENS · NYHETER · Ögrträdiga Gardiner · Guldmedalj MALMÖ 1896 · STOCKHOLM 1897 · BERGEN 1898 · SVENSKT FABRIKAT

påläggas och efter ett par timmar afborstas.

Olga.

N:r 393. Ni får gå igenom en lärotid som elev vid Dramatiska teaterns elevskola. Föredrager ni privat undervisning, vill jag nämna, att en fröken Svensson för 2 år sedan i Stockholm startade en teaterskola för blifvande skådespelerskor. Efter genomgången »kurs» kunde ni anhålla om att få debutera vid någon teater. Kom dock ihåg, att om ej verkliga anlag finnas, är det bättre att välja en annan bana, ty medelmåttor finnas redan allt för många.

Olga.

N:r 395. De upplysningar om Diakonissanstalten, som ni önskar få, kunna erhållas af Diakonissanstaltens föreståndare, pastor E. Lönegren, eller dess husmoder, diakonissan L. Heimbürger, adress: Diakonissanstalten, Stockholm.

N:r 396. Till sekreteraren i nämnda förening.

Olga.

N:r 397. Alla upplysningar rörande »Hvita bandets» verksamhet lämnas af Centralstyrelsens sekreterare fröken Maria Sandström, Sturegatan 10, hvarest äfven anmälningar om inträde i föreningen emottagas.

M. S.

N:r 399. Ja, Tekniska skolan. Ni bör då genomgå den lägre afdelningen (Tekniska skolan för kvinnl. lärjungar). Kursen beräknas vanligen till 3 år, men med mycken flit och energi kan ni måhända ej behöfva mer än 2 år. Årskursen begynner nu den 1 oktober, hvartill inskrifning bör ske den 15 september. Inträdesfordringarne äro: att ha fyllt 14 år, en årlig afgift af 30 kr., hvilken erlägges i förskott. Undervisning meddelas äfven i en särskild klass för dem, som ämna blifva teckningslärare. Ni erhåller närmare upplysningar och prospekt af skolans föreståndare, rektor V. Adler.

Olga.

N:r 400. Ett godt familjepensionat är mme Barréz (70, rue d'Assar). Goda rum uthyras hos familjen Dousset (113, fg Poissonniere).

Welleda.

— Hôtel de Famille, Rue Madame (i närheten af Luxembourgmuséet), Paris.

Olga.

N:r 401. Se mitt svar n:r 382.

Welleda.

— Inträdessökande bör ej vara öfver 30 år, men undantag lära någon gång göras. Beträffande öfriga villkor, se undertecknads svar å frågorna 41, 320 och 382 i Idun för innevarande år. För inträde vid Röda korset och Sofiahemmet råda ungefär enahanda bestämmelser.

Olga.

N:r 402. En svensk öfversättning af Koranen, utgifven af Fredr. Crusenstolpe, finnes sedan 1840-talet, den torde endast erhållas å antikvarisk väg. En senare öfversättning är äfven gjord, hvarom ni i bokhandeln erhåller besked.

Olga.

N:r 403. Annonsera i en Lubeckertidning, t. ex. Lubecker courir eller L. Anzeiger. Gumaelii annonsbyrå befordrar alla annonser. Bäst vore väl att sätta sig i förbindelse med någon mellanhand, då finnes ju ingen risk. Gör förfrågningar t. ex. hos Aktiebolaget G. Vestrup & Co, Helsingborg. De ha i Smålandsposten annonserat om uppköp af blibär och äro kanske äfven hågade att köpa lingon.

Olga.

N:r 404. Det gifves i själfva verket blott ett enda medel mot detta vedervärdiga onda, nämligen ett oaflåtligt krig genom den omsorgsfullaste renlighet. I förening med detta kan man dock använda ett annat medel, som är af en utmärkt verkan. Detta medel är lim. Man bestryker alla springor och fogar i möbler, väggar och golf med flytande snickarelim, ju grundligare dess bättre. Därigenom fastlimmas icke blott insekterna själfva, utan äfven deras ägg, och man kan vara säkrare om att lyckas genom detta enkla medel än genom något slags giftämne eller insektspulver.

Welleda.

— Att utrota väggohyra är, såsom en hvar vet, ej det lättaste. Se här några verksamma medel. Bomolja hör till dessa och är bättre än terpentin och anisolja, som ofta brukas. Ättiksyra är äfven ett bra medel. Den anbringas i springor och fogningar medelst en sprutа och dödar ohyran ögonblickligen. Finstött spansk peppar kan äfven försökas, äfvensom kopparvitriol, löst i vatten.

K—a R—e.

N:r 405. I Stockholm finnes en person vid namn Lundh, som botar hårsjukdomar. Adressen var för ett år sedan Biblioteksgatan 3.

Olga.

N:r 406. Hårets grånande kan af intet förhindras, om ej färgmedel skola användas, och de äro förkastliga. Det är väl ej skäl i att vara så bekymrad för edra gråa hår, gör som jag, tag det »med ro». Ehuru ej hunnen in på 40-talet, har jag ej så få gråa hår vid tinningarne.

Olga.

— Se mitt svar n:r 355.

Welleda.

N:r 410. Vinfläckar på hvitt ylle kunna lätt borttagas, men är det någon klädning eller annat plagg, som ni är

Ledig annonsplats!

Köp Schweizer-Siden!

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från **90** öre till **13** kronor pr meter

Specialitet: **Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter** och till **blusar, foder** etc.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & C:o, Luzern (Schweiz)

— **Siden-Export.** —

För Damerna att beakta!

Damer, som önska sig en svart klädning bra och billig, skola icke gå på hufvudgatorna, ty där må ni, förutom att betala edra varor, betala de stora lokalernas svindlande hyror och eleganta montering. Gör edra inköp i **Magasin Noir, Stora Vattugatan 3, I tr. upp,** den största Specialaffär i Skandinavien af Svarta Klädningstyger, ty där är ni alltid säker på att finna de bästa svarta varor i det största urval till de lägsta priser. Alla nyheter äro nu inkomna. Särskildt rekommenderas ett kolossalt urval af Promenadtyger, Fantasityger o Genombrutna tyger samt Sidentyger fr. de enklaste till de mest eleganta.

MAGASIN NOIR,

3 Stora Vattugatan, 1 tr. upp.

Bestämda priser. Öppet 10—4.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes

Anthracit

Varumärke. C G G

Carré-Briketter.

Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. Tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Oberoende

framtid kan fruntimmer med c:a 10,000 k. kapital skaffa sig genom att öfvertaga en gammal, väl upparbetad **handskaffär** i Stockholm med bästa läge, mycket billig hyra samt stor, fin kundkrets. Affären öfverlätes på grund af ägarinnans sjukdom. Å insatt kapital kan beräknas en *säker årsinkomst af minst 4 000 kr.* Närmare upplysningar å **Stockholms Uthyrningsbyrå,** Kungsträdgårdsgatan 12, 1 tr. A. THULSTRUP & C:o.

Mödrar! Gif Edra barn Mazettis Cacao (märket »Kullan») i stället för kaffe eller thé, och Ni skola få se huru de hastigt blifva starka och glada. I bruket är Mazettis Cacao ej dyrare än kaffe. Genom sin absoluta renhet och sin dryghet är Mazettis Cacao i bruket blott hälften så dyr som den utländska.

Träne

Kvinnliga Slöjdskola,

som åtnjuter understöd af staten och Kristianstads läns Hushållningssällskap, belägen i närheten af Ovesholms station å Kristianstad—Eslöts järnväg, börjar sin 23:dje åtta månders lärokurs den 1:sta nästkommande november.

Undervisning meddelas uti konst- och slätväfnad, tillskärning och syning af kläder, linnesömnad, tvätt och strykning, förbandslära och finare handarbeten.

Föreståndarinna för skolan är fröken Ebba Tham.

Afgiften för kursen utgår med 25 kronor.

Anmälningar emottagas och närmare upplysningar meddelas af: Grefvinnan L. Hamilton, Ovesholm, kyrkoherde P. Östergren, Träne, och herr N. Sjödahl, Wenestad. Samtligas postadress Ovesholm.

STYRELSEN.

Målarskolan,

5 Biblioteksgatan, 1 tr.

Återkomna från utlandet. Begynna lektionerna uti **Akvarell, Glas-, Olje-** och **Porslinsmålning, Gyllenläder** och **Läderplastik.** Anmälningar 10—4. Telefon Brunkeberg 62.

Emma Norberg & Augusta Petersson.

ELEGANTA VISITKORT

å

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

17 Bryggaregatan 17

STOCKHOLM.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm

rekommenderar sina tillverkningar af:

Lager-Öl, Lager-Dricka

Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka

samt såsom specialitet:

Pilsner-Dricka

Allm. telef. 3656. *Rikstel. 18.*

Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

Elever mottagas fortfarande i **Örebro Väfskola.**

NINA von ENGESTRÖM.

Prenumerera på "IDUN"

Illustrerad tidning för kvinnan och hemmet.

Örebro
Ett-öres Opera Rån
rekommenderas.
(7)

mycket rädd om, bör ni låta borttaga fläcken på kemisk tvättanstalt. Är plagget ej ömtåligt, kan ni tvätta bort fläcken med det kalla spadet af hvita bönor; bönorna kokas i vatten utan salt. Citronsaft och benzin kunna ock användas, men försök först att tvätta ur en liknande fläck på en lapp af samma slags tyg.

Olga.

EN HÖSTDAG. FÖR IDUN AF B—LL.

FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N:R.

»Om jag vill Ina! Du tror mig för litet, men jag skall visa dig! Som en slaf skall jag arbeta, och en dag skall du skratta åt dina skrupler nu och be mig komma igen, du själf! Och om jag då också finnes i världens yttersta hörn, så kommer du att befalla mig med blixtens hastighet till din sida —» han hade plötsligt slagit om och talade nu i en komiskt patetisk ton.

»Skämta inte nu Erik, vi måste säga farväl.»

»Farväl — är detta således ditt allvar? Menar du, att vi skola skiljas här helt tvärt, och inte se hvarandra mer, nej, det är inte möjligt! Och jag ämnar inte rätta mig efter din vilja i så fall!»

»Det är mitt allvar, att jag inte är din fästmö, att du inte är bunden med något löfte vid mig, då du nu reser. Men det är lika visst mitt hopp, att du en gång kommer igen af dig själf, hur skulle jag kunna hoppas annat! Vi säga farväl här som vänner Erik, sedan träffas vi ju bara i sällskap med andra ,och så fort allt är ordnadt för dig, reser du ju!»

»Hård är du Ina, hård och orättvis mot mig! Jag borde harmas öfver din misstro, men du är för tjusande, där du står, för att en harmsen tanke skulle få rum i min själ, då jag ser dig Men hvarför envisas att skilja oss åt?»

»Jag kan inte ge dig någon annan förklaring än hvad jag redan gjort, Erik. Mitt beslut är fast, jag ger dig inte min hand förrän längre fram — när, det beror på dig!»

»Och detta är ditt sista ord?»

»Ja, min vän, mitt sista — nu!»

Han böjde sig hastigt ned, drog henne till sig och kysste henne.

»Och du tror, att jag går ifrån dig kallt som en främling! Nej, om detta är ett afsked, så vill jag åtminstone ha ett minne», utbrast han häftigt.

»Erik, du borde inte göra det,» hennes röst ljöd kväfd, »vi äro ju inte» —

»Hvad vi äro bekymrar mig inte nu! Jag har dig här och dina läppar äro mjuka, hur hårdt ditt hjärta än är!»

Hon ryckte sig lös och stod åter rak framför honom.

»Gå Erik, här kan komma någon!»

»Komme här någon och finge se oss, så blefve du kanske tvungen att gå in på, att du är min fästmö ändå, det sörjde jag inte öfver!»

»Farväl tills i morgon, Erik,» hon bemödade sig att tala lugnt men rösten skälfde, »vi ses ju då med de andra! Nu gå vi åt hvar sitt håll, jag vill det, jag ber dig — gå!»

»Jag måste väl böja mig för din vilja då! Men kom ihåg Ina, det är barnsligheter detta, och gagnar hvarken mig eller dig, då vi älska hvarandra!»

»Jag vet det, och jag hoppas ju allt — —. Men nu, farväl Erik, gå nu, det blir sent — — —»

»Jag går, då du befaller det; det är du, som har velat detta, jag förstår dig inte, men jag kan inte tvinga dig!»

Han dröjde ännu för att fatta hennes händer och föra dem till sina läppar: »Dock kunde jag nästan ha lust att att försöka tvinga dig att inför världen visa dig som min —»

»Jag låter inte tvinga mig, Erik! Nu skiljas vi; vår öfverenskommelse står fast, och så fort affärerna blifvit ordnade far du bort —»

»Affärerna, dem kan du tala om i detta ögonblick! Hurudan är du egentligen Ina?»

»Det är intet att tala om nu! Jag har dig kär och jag hoppas på dig, men nu farväl. Fria gå vi hvar sin väg, och kanske mötas vi med glädje igen en dag, just här!»

»Farväl då, min hårda drottning, som inte har tilltro till sin riddare och sänder honom ensam ut i världen! Glömma dig! Hvem tror du kunde det? Du är barnslig i all din uppoffrande godhet — men den barnsligheten gör dig endast mera förtjusande! —»

»Farväl Erik!»

»På gensyn, Ina, vi ses i morgon!»

»Det blir så hastigt då och med så många andra — farväl!»

Hon vände sig om och började hastigt gå vidare.

Han stod en sekund och såg efter henne, gjorde så helt om och gick åt samma håll, hvarifrån de för en stund sedan kommit. I början voro hans steg dröjande och liksom tacksamma, och en gång vände han sig om och såg efter henne. Hon hade redan försvunnit bakom vägkröken, och han uppfångade ej en skymt af henne mera. Han fortsatte vägen, och så småningom blefvo stegen snabbare, beslutsammare.

Hvad var detta egentligen för inbillningar af Ina — glömma henne, då hon nu därtill gjort honom denna stora tjänst — hur kunde hon tro det? Men det var intet annat att göra, än att låta henne få sin vilja, hon hade rätt, tvinga sig lät hon inte. — Och bunden ville hon ju inte vara af några löften nu! Men det förvånade honom, att ju längre han gick, desto mer började han erfara en känsla nästan som af lättnad, i stället för den harm och ledsnad han känt i första ögonblicket Visst kunde man älska hvarandra, fast inga eder bunde en, det hade hon nog rätt uti — —.

Men Ina Brandel stod stilla bakom några buskar och såg genom det glesa, frostbitna löfverket efter honom, då han alltmera aflägsnade sig.

»Rätt gjorde jag», sade hon högt för sig själf helt plötsligt, »men förstod han mig förstod han, hur jag älskar honom?»

Det blef skumt för hennes ögon, då hon utan att vidare se sig tillbaka, skyndade vägen hemåt.

När flickorna ändtligen, stela och frusna, kröpo fram ur sitt gömställe och begynte återvägen, talade de knappast ett ord med hvarandra. De voro mycket tystlåtna under hela eftermiddagen äfven, men deras tankar sysslade oafbrutet med den scen, de ofrivilligt blifvit vittne till.

De hade sett en skymt af känslor, som för dem voro nya, och de kunde ej finna lösningen på problemet. Hur mycket de funderade på Ina Brandel och Erik Alm, måste de dock komma öfver öfverens om, att hennes kärlek förstodo de inte! Hur kunde hon visa honom tillbaka, då han ville taga henne i sin famn? Och ändå talade hon om kärlek!

Dimmorna tätnade öfver sjön och öfver fälten, höstskymningen utbredde sig alltmer öfver landskapet. Ingen, som nu gick vägen öfver ängarna, kunde längre tänka på vajande grässtrån och blomstänglar, på vårsol och lärkkvitter. Och snart blef det alldeles mörkt.

Stomatol-Tvål
teredd af de ånaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i handeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B

Fallande räntor
beröra ej
Lifräntetagare.
De hafva en fast inkomst för lifstiden
LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGET
MUTUAL LIFE
lämnar högsta möjliga lifränta på inbetaldt kapital, ända till 21 % och erbjuder största möjliga soliditet genom sina fonder på
1,316 millioner kronor.
Öfver 6¾ millioner utbetalas årligen till 6,285 lifräntetagare.
Tariffer tillhandahållas och upplysningar lämnas beredvilligast å bolagets kontor, Strömsborg, Stockholm.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläkare G. W. Widfond,
Drottninggatan 74.
Artific. tänder från 2 kr. st., plombering m. m. Rikstel. 2754 Brunkeb. 2190

Min nästa (ett-åriga)
kurs för damer i massage och sjukgymnastik
börjar 1 okt. (N:r 29 Regeringsgatan). Närmare genom prospekt.
Adress från 1 sept. till 30 april: Stockholm, Saltsjöbaden. Från 1 maj till 31 augusti: Carlsbad, Böhmen.
D:r Emil Kleen.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld
behandlar med egen massagemetod mag- och tarmsjukdomar, kvinnosjukdomar, kronisk snufva och svalgkatarr m. m.
Engelbrektsg. 5. Träffas hvardagar 2—4.
Allm. Tel. 18451.

Gymnastiskt-Ortopediska Institutet.
Brunkebergstorg 13, 2 tr.
Mottagning hvardagar kl ½2 e. m.
Herrar 7—9 och 2—4. Damer ½11—½1 och 2—4. Behandlingen pågår från 15 september till 31 maj.
D:r A. Wide. D:r S. Wallgren.

KNEIPP BADEN
Vattenbad m. m
Elek. ljusb. Hetluftsb. (fr. 100° C.). Sandbad.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.

Reumatisk värk.
I samma mån som den ene och andre lärt känna d:r P. Håkanssons Salubrins smärtstillande och fördelande verkningar vid fall af yttre skador, har Salubrin vunnit allt större användning mot reumatisk värk.
OBS.! För det ifrågavarande ändamålet användas värmande omslag med gummitaft på sätt som i beskrifningen säges, om Salubrinet skall kunna göra åsyftad verkan.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

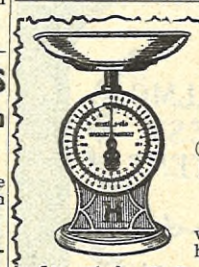
Husqvarna Hushållsvåg
(med regleringsskruf)
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

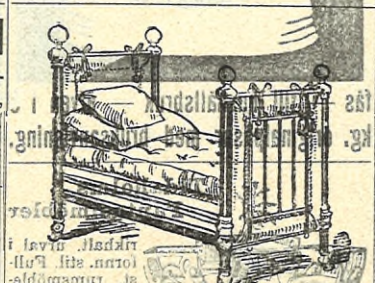
Billiga Sängar & Sängkläder,
Linoleummattor, Borddukar, Orientaliska mattor, Sticktäcken, Filtar m. m.
John Ytterman, 11 St. Nygr. Stockholm.

Canfield Armlappar.
Utan sömmar. Utan lukt.
Vattentäta.
Oöfverträffadt skyddsmedel för hvarje klädning
Canfield Rubber Co.,
Hamburg, Grosse Bleichen 16,
Finnas i Stockh. hos Herm. Meeths och J. F. Holtz, i Göteborg hos Herm. Meeths.
Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield».
Garantibevis medföljer hvarje armlapp.

LIEBIG's
KÖTT-EXTRAKT
Endast äkta
J. v. Liebig
när hvarje burk bär namnteckning
Drygast, därför billigast.
I blått tryck.
En gros endast hos bolagets korrespondenter för Sverige
A.-B. OTTO DAHLSTRÖM & Co., Stockholm.

Lars Monténs
Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:
»½ kg tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»
Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker.
N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

Smycken
med brillianter, pärlor och kulörta stenar
modernast, solidast, billigast, i pris från 1 kr till 15 000 kr. hos
K. Anderson,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1
STOCKHOLM

Hygieniska Dambindlar
VESTA
äro hälsosammast: emedan de absolut skydda mot förkylningar; angenämast: emedan de äro stickade af mjukt material och därföre behagliga att bära; billigast: emedan de äro tvättbara och kunna användas i många år.
Pris i kartonger om 6 styck, med lifband kr. 4: 50.
Tillhandahållas å alla apotek, sjukvårdsaffärer m. m.

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & C:o
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM
Utför: förgyllning, försilfring, förnickling samt renovering af antika och moderna metallarbeten.

För möblering
af matsalar, herrum, salonger, sofrum, restauranter, kontor, villor etc., torde illustr. prisk. begäras från
OSCAR EDV. EKELUNDS
Snickerifabriks-Aktiebolag,
Adr. Wirsenum.
40 år sedan affären grundades. Solidt och prydligt arbete, snabb expedition och moderata priser. Specialitet: Ekmöbler.
Försäljningsaffärer:
Stockholm: Birgerjarlsgatan 22
Göteborg: Grönsakstorget 2.

Edane d. 17 Sept. 1902.

Henrikssons Tekniska Fabrik, Örebro.

HAF GODHETEN sänd mig ytterligare 1 kg. Dynamol. Vårt barn, en flicka om 2 mån., var ytterst medtagen af magsjukdom, men har efter användandet af endast 1 kg. Dynamol, efter Eder beskrifning, blandad i risvatten, blifvit alldeles frisk.

Med högaktning
Wilh. Johansson.

TIDSFÖRDRIF

LOGOGRYF.

HUFVUDORDET.

Frågar man mig, hvad jag liknar
Svarar jag: »En fet matrona»,
Ty på sanningens bekostnad
Vill mig själf jag icke skona.
Men, vid närmare besiktning,
Hälig såsom skogens huldra —
Dåligt föremål för diktning.
Men, trots detta, är jag ständigt
Af ett litet hof omgifven.
Lätta tärnor kring mig fjäska,
Med en brådska öfverdrifven,
Och spetsfundigt de mig snärja
I sitt garn, samt smeka, leka,
Och fast dansen vildt de tråda
Vill jag ej dem det förneka.
Mönstergilt man kan ock kalla
Sättet hvarpå de sig röra
Och ett enda litet felsteg
Skulle harmonien förstöra.
Af ett dussin skilda delar
Är min trinda korpus danad;
Nu dess fina sammansättning
Är nog redan af Er anad.

SMÅORDEN.

Hvad gossen sig väntar,
När tålig och stillsam,
Han sitter med metspöt i hand.
En tjänare nyttig
När honom vi bundit,
Men hemsk om han slitit sitt band.
Hvad männen, som dryfta
Vårt hemlands affärer,
Få knoga igenom i mängd.
Hur kallar man sättet
Att straffa en brottsling,
Som utan rannsakning blir hängd?
Af kalfven en godbit,
En del utaf kroppen,
Ett träd, som bär blomma och frukt.
En fisk, som är läcker,
Ett bindande löfte,
En skolgosse utsatt för tukt.
Ett nöje för barnen.
Hvad ej man bör göra
Det tillitsfullt man oss förtror.
Ett gammaldags målkärl.
En vapensven. Löfträd.
Ett hemvist, där vilddjuret bor.
För läkar'n ett verktyg.
Ett djur uti Asien.
En flod, som hör tsarriket till.
Hvad huden gör knottrig.
Hvad barnet bör göra.
Det, hvarmed man omgärda vill.
Bland molnen ett smycke.
En smekning på kinden.
Hvad man på hvar orgel kan se.
Hvad icke får fattas
I rock och i skjorta.
Personnamn, väl två eller tre.

MOR BRITA.

INITIALFÖRÄNDRINGS-GÅTA.

Aden.
Kål.
Sä...
Gru...
Osta.
Bytta.
Tacka.
Ode.
Läsa.

Ofvanstående ords begynnelsebokstäfver utbytas mot andra sådana och de nya orden uppställas i annan ordning. Äro de då rätt ordnade gifva initialerna namnet på en, nu bortgången, sångerska.

MARY.

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
rekommenderar sin
LITOGRAFISKA ANSTALT
CHROMOPLANSCHER
AKVARELLTRYCK
SKYLTAR, PORTRÄTT
KARTOR och VETENSKAPLIGA ARBETEN
BREFKORT I FÄRGTRYCK
samt alla slags VÄRDEPAPPER och AFFÄRSTRYCK
FÖRSTKLASSIGT

BOKSTAFSGÅTA.

Herr Ottos fina nät.

Bokstäfverna i ofvanstående mening omkastas och ordnas så, att man af dem erhåller en titel i bestämd form.

SYLVIE.

FYRKANT.

	1	2	3	4	5
1	a	a	a	a	e
2	e	e	e	g	g
3	i	i	l	l	l
4	m	n	n	n	n
5	n	o	o	t	t

1 = frukt,
2 = borde människobarnen vara,
3 = en nyttig växt,
4 = äro de vägar som bära till oväns hus,
5 = kustland i Afrika.

Bokstäfverna skola ordnas så, att de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna gifva samma ord.

ONKEL SET.

GEOGRAFISK GÅTA.

				1	9	1	5					
			2	6	10	2	3	2				
			3	11	12	3	13	6				
				4	11	4	5					
		5	14	15	6	5	10	4	14			
	6	6	9	18	8	6	19	2	14	14		
		7	19	17	7	7	5	3	18			
			8	20	14	2	18	8				
			9	9	18	8	5	18				

Om siffrorna i ofvanstående figur utbytas mot bokstäfver bildas därigenom nio geografiska namn — alla svenska — och äro dessa rätt gissade ger ytterligare den mellersta lodräta rutraden det tionde.

1) stad, 2) stad), 3) stad, 4) kurort, 5) stad, 6) stad, 7) insjö, 8) ö, 9) sjö.

VERA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 40.

CHARADEN: Vild-per-sil-ja.

ARITMOGRYFEN: Ulrika Eleonora-Sofia Magdalena: 1) utomlands, 2) Laholmsbo, 3) röfvarlif, 4) infanteri, 5) kaffedosa, 6) Ankarsrum, 7) eolsharpa, 8) lackstång, 9) eldfärgad, 10) ormslinga, 11) nässelkål, 12) odalbonde, 13) rosensten, 14) Alexandra.

GEOGRAFISKA GÅTAN: Köpenhamn—Marstrand: Kirchheim, Örtomta, Pont-Audemar, Ems, Neustadt, Hannover, Altona, Mälaren, Northumberland.

KONSONANTFÖRÄNDRINSGÅTAN: Skara, snara, spara, svara.

ARITMOREMET: Maurits: mur, Mars, struma, Uri, stim, rim, tum, rusta, ur, ris, stam, mast, mitra, Irma, Mia, Sam, kut, mat.

TABULA MAGICAN:

7	5	3	8	1
4	3	6	2	9
6	2	9	2	5
3	8	1	7	5
4	6	5	5	4.

FYRTORNETS KONSERVER
GULDMEDALJ I GEFLE 1901
DELIKATESSER FÖR SMÖRGÅSBORDET:
ANJOVIS i FYRTORNETS i ostron. RADHES hushålls.
KAVIAR, RÖKT LAX
HUMMERPASTEJ
RÖKTA SARDINER
RÖKT MAKRILL
RÖKT SILL
m. fl. utmärkta inläggningar
REKOMMENDERAS!

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Homo. Det ifrågasatta cirkuläret skulle, medföljande Iduns hela upplaga, betinga ett pris af 500 kr., däri då inbegripna samtliga kostnader för papper, tryck och postbefordran.

Kamera. Vi mottaga gärna erbjudna bilderna, om de äro af allmänt intresse. Honorar från 4 kr. pr. styck och högre allt efter bildernas värde! Men bäst bade väl varit att *genast* insända dem, i stället för att välja denna tidsödande form med bref-lådsmeddelande. Äro fotografierna, som ni säger, »för dagen», bli de ju under tiden ovillkorligen mer eller mindre förlegade. Och *aktualitet* är ett af den moderna pressens lösenord!

E. L-n. Är detta »Allt» ni kan åstadkomma i poesiväg, då är det verkligen mindre än intet.

Neaga. När man kan skrifva god prosa, hvarför då öda tid och möda på — mindre god vers!

M. »I fred på Djurgårn ni kan få gå».

Lisen. Det tycks vara »Bibettes» lagrar, som icke lämna er någon ro. Måhända finner ni den dock — i Iduns papperskorg.

Alf. Svane. Bäst låta de unga tosingarne förbli i den »indiska paviljongen»!

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»*A. J.*», Helsingborg. 4 kr. pr. gång.
»*I. L.*», Liatorp. Annonsen kostar 2.20 pr gång, rest. torde insändas.
»*G. I.*», Borås. 1.60 pr. gång.

HOTEL RYDBERG STOCKHOLM CARL G. BERGLIND
Taffelmusik & Kaffekonsert af Björn Halldéns ORKESTER.
Nytt! 'American bar' Nytt!

Köp billigt och bra!
STRAMALJ och BOJ till PORTIERER och HANDARBETEN.
Största färgsortering, låga priser.
KLÄDEN etc. till PROMENADDRÄKTER.
Profver på begäran.
GEORG SWÄRD, Norrköping.
Platsagenter antagas.

Crême de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köld,
säljes i tuber à 30 och 75 öre
hos *Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande* m. fl. samt *å Apoteken.*

FABRIKS-MÄRKE.
Stor besparing i hushållet.
I alla välförsedda speceri- & delikatessaffärer finnas nu
Winborgs Kräm- & Tårtpulver,
hvaraf erhållas, om det användes enligt beskrifning, de delikataste tårtor, kakor, krämsåser m. m., allt **utan användande af ägg.**
Aktiebolaget TH. WINBORG & C:o,
Kongl. Hofleverantör.

För Husmödrar
Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 4:de kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan **endast kr. 1.50,** å den andra upplagan **endast 1 krona.**
För Sommerskor
För Sommerskor
För Husmödrar

Af Kidderminstermattor
i vackra jacquardmönster och varma, rika färger, realiseras en del stufvar i olika längder till det oerhördt billiga priset af:
i 90 centimeters bredd ..... kronor 1: 95,
i 180 » » ..... » 3: 90
per meter mot förskottslikvid eller efterkraf.
Realisationen fortgår endast en kort tid. Uppgif den längd och de färger som önskas, så sker expedition genast. Tillskrif:
Tidafors Yllefabrik, Molkom.

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade
Söndagsnummer.

Det bästa hvetemjölet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqvarn
fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Tidaholms Fantasimöbler
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster.** Begär prisuppgifter från *Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm* (Försäljningsmag. Beridarebansg. 27, Sthlm.)

J. G. MALMSJÖ
Kongl. Hofleverantör.
Pianofabrik. GÖTEBORG. Etabl. 1843
FLYGLAR OCH PIANINOS
Den enda svenska Pianofabrik, som vid mångfaldiga täflingar alltid erhållit högsta priset

Angenäm sysselsättning
erhåller ett bättre fruntimmer, som kan mot säkerhet och ränta insätta 6 à 8000 kronor i en bosättningsaffär i större liflig norrlandsstad, eventuelt kan delägareskap erhållas. Svar till »Fin affär», Iduns Expedition, Stockholm, f. v. b.

Smaka aldrig kaffe
som är oblandadt, ty det kan vara ett ett gift, utan se alltid till att Ni får Edert kaffe blandadt med **Stockholms Kaffe-Aktiebolags** berömda **Intubikaffe** (märkt **Arla**), som af de mest framstående professorer och läkare intygas att göra kaffet godt, **hälsosamt,** välsmakande, ytterst drygt och billigt samt **förhindra kaffeförgiftning.**
Paketer à 25 och 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer. **Obs.** att firmansnamn **Stockholms Kaffe-Aktiebolag,** samt ordet **Arla** i rödt är tryckt å alla paket, ty **endast dessa** äro verkligt äkta och garanterade att innehålla den bästa kaffetillsättning.

Fackskolan för huslig ekonomi
i Upsala.

Nya lärarinnekurser börja i januari 1903. Ansökan till dem insändes före 1 november 1902. Prospekt på begäran gratis och franko.
Inspektor: Professor **O Hammarsten.** Föreståndarinna: Fröken **Ida Norrby.**

GOTLANDS SOCKERSALTADE FÅRKÖTT,
veterinärkontrolleradt, verkligt delikat, säljes i fjärdingar à 25 kr. från Aktiebolaget Visby Exportslakteri och Konservfabrik, Visby.
OBS.! Orderna expedieras i den ordning de ingå.

Guldmedalj i Gefle 1901
för
utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)
tillerkändes
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

Fru Örns Atelier,
STOCKHOLM,
19 Tunnelgatan 19.
Specialité: **Kappor, Promenadkostymer, Brud utstyrslar.**
Londoner-, Pariser-, Wiener-mode.

Husqvarna Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

Vilma Andersson,
Sömmerska.
Kungsgatan 32, 3 tr.
Ett godt och välgjordt arbete rekommenderas.

LINNE!
Ett parti mycket vackra, tjocka, handväfda, rödbårdiga hellinne 6/4 Drällhanddukar slumpas till kr. 4,60 pr duss. mot efterkraf. **Linneväfveriet, Borås.**

Aug. Hoffmann
Kungl. Hofleverantör.
Pianofabrik
18 Lästmakaregatan 18.
Obs. Instrumenter utbyras

Lecons de français.
Mlle Brendelin-Française.
4 Floragatan, 2 tr. ö. g., träffas 1—2.

PROF-VER
å modernaste Siden och Klädningstyger
försändas franco från
Wettergrens Manufakturaffär
Göteborg

benämna vi hädanefter vårt väl kända putsmedel för koppar och mässing (förr kalladt Ceolin) och hafva vi uti Kgl. Patent- och Registreringsverket låtit inregistrera såväl ordet Cyprolin som ofvanstående varumärke, hvilket vi härmed få meddela den ärade allmänheten.
Holst & C:is Tekn. Fabrik,
Dalagat **Stockholm.**

Märklig nyhet!
På **Adolf Bonniers** förlag har nyss utkommit à **3 kr.:**
Hvad hon skref till sin älskade.
Öfversättning från engelskan.

Detta arbete har i sitt hemland, England, gjort ett enastående uppseende och i högsta grad uppväckt allmänhetens äfvensom kritikens nyfikenhet. Voro dessa bref hämtade ur verkligheten eller helt enkelt alster af en okänd författares fantasi? Detta spörsmål dryftades ifrigt inom alla kretsar. Tidningarna framkastade de mest fantastiska gissningar. En stor tidning afsände till och med en dag följande telegraffråga:
"Är ni författare till: Hvad hon skref till sin älskade?"
till ett stort antal litterära, aristokratiska, ja, till och med furstliga personer, men gåtan förblef olöst.
Utgöra dessa bref en verklig korrespondens?
Ingen har kunnat tillfredsställa läsarnas vilda nyfikenhet.
Ingenting kan vara mera djupt mänskligt än dessa bref; intet kan vara mera passioneradt än dessa från den mänskliga själens innersta kommande hjärteskri, som ge genljud hos hvarje läsare.
Af originalet ha sålts på 3 veckor mer än 200,000 ex., på 6 mån. mer än 500,000 ex.
☞ Utgör vol. *116* af *Adolf Bonniers Romanbibliotek.*
500,000 ex. sålda.

LUCIFER.
Ljusbringaren.
Nr 3 har utkommit, inneh. **ett 20-tal intressanta, lärorika underhållande och tankväckande uppsatser** med många bilder.
Elegant, **förstklassig utstyrsel.**
Lucifer söker sprida ljus och kunskap som främjar folkfrihet och samhällslycka för alla;
Kunskap om humanitära rörelser och deras ledare;
Kunskap om Nordens arbetareorganisationer, deras män och kvinnor;
Kunskap om rättvisa och godhet mot människor och djur.
Lucifer erhålles genom Bokhandl., Tidningskontor samt portofritt från expeditionen, **Grefturegatan 29,** mot insänd. af **75** öre i frimärken.
Prenumeration å samtliga 4 nummer för året (julnumret utkommer i början af Dec.) sker å posten med kr. **2: 50**
Kommissionärer å arbetsplatser torde benäget fortfarande anmäla sig. Hög provision. Utgifv.: **G. Walfrid Wilhelmsson,** Stockholm.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra, hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkraf Försök några meter på prof.

Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping.
Begär priskurant.

Modelldockor till egen figur.

Begär illustrerad priskurant från
C. A. MEURK, Jönköping.

Tattersalls Pensionat,
Grefturegatan 24 A, 2 tr.
STOCKHOLM.
Komfortabelt och hemtrefl'gt.

Damer
kunna erhålla god inkomst genom att lära sig **antiseptisk fotbehandling, ansiktsbad & manicure** af **specialisten fröken Ida Andersson,** Kyrkogatan 58, **Göteborg.** Rikstel. 4793.

Franska lektioner
gifves af en i franska språket utexaminerad lärarinna, som vistats utomlands i tre år för att studera detsamma.
Närmare upplysningar meddelas å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Drottninggatan 54.

I Thora Kulles Väfskola i Lund emottages såväl betalande som frielever. Särskilda kurser i gobelinväfnad, konstsömnad, läderplastik, glodritning, målning på trä och skinn.
Gamla gobeliner och andra konstväfnader restaureras.
I ***Stockholm*** erhållas upplysningar i Filialen, Drottninggatan 33.
THORA KULLE, Lund.

LEDIGA PLATSER

En hurtig, gladlynt flicka, med uppfostran och af god familj, kan få plats för större barn. Hon bör vara barnkär samt hafva lust och förmåga att kunna sysselsätta sig med dem, samt hjälpa dem med läxläsning. För öfrigt biträda med sömnad och förefallande göromål. Svar med fotografi och goda rekommendationer till »Frisk och hurtig», Iduns exp.

En allvarlig, i matlagning kunnig flicka, hvilken med någon hjälp är villig åtaga sig skötseln af ett 2 personers hushåll, får i anledning af dödsfall genast anställning hos 33 årig änkeman. Lönevillkor, referenser och fotografi sändes till Stadsfiskalen Karl E. Sandberg, Lindesberg.

PLATS.
En bättre, anspråkslös flicka, ej under 20 år, villig att hjälpa till med alla inomhus förefallande göromål, utom de gröfre, erhåller plats 1 nov. i godt hem, där hon kommer att anses som medlem af familjen. Lön 15 kronor i månaden. Referenser motses under adress »M.», Iduns exp.

Hushållerska.
En yngre, ordentlig och pålitlig flicka, som på egen hand och med intresse vill tillse och sköta ett hem åt en medelålders ungherre, erhåller plats i Stockholm. Med de gröfre göromålen kan, om så önskas, erhållas hjälp. Svar med tillförlitliga uppgifter samt ålder m. m. och hälst åtföljdt af fotografi till »Lättskött plats», Iduns exp.

För lärarinnor, husföreståndarinnor, bildade hushållsbiträden, hushållerskor och barnfröknar finnas goda platser att söka genom Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm. Etabl 1887.

Lärarinna, undervisningsvan jämväl i tyska språket, erhåller genast plats på landet för att läsa med 8-årig gosse samt biträda vid skrifning och hushållsgöromål. Svar med betygsafskrifter, fotografi och lönepretentioner sändas till »Z.», adr *Jemserum.*

Barnfröken,
af god familj, frisk, ordentlig, barnkär och van vid barnavård, önskas för två små barn. Lön 15 kr. pr månad. Svar med fotografi och rekommendationer till »Ingeniör G.», Falun.

För en enkel och anspråkslös flicka kunnig i sömnad och inomhus förefallande göromål (ej grofsysslor) finnes plats för skötandet af tvenne flickor, 6 och 3 år, samt om några månader ett spädt barn. Svar till N:o 18 Nybrogatan, 3 tr. t. h., Stockholm.

I à 2 hushållselever
få genast plats i praktiskt hem å större landtegendom nära Ystad. Svar, hälst med fotografi, till »H. S.», Glemmingebro p. r.

En bättre, anspråkslös flicka,
ej öfver 25 år, kunnig i matlagning och villig att deltaga i alla inom ett hus förekommande göromål utom de gröfre, erhåller plats den 15 november i liten familj på landet. Svar, upptagande löneanspråk, torde jämte fotografi och porto sändas till »S. L.», Perstorp p. r.

För en anspråkslös flicka,
som vill undervisa en sju års gosse och deltaga i husliga göromål, är plats ledig vid *Kjulsta* & Stigtomta.

Lärarinna önskas för 8 års flicka. Lön högst 150 kr. och fritt vivre. Kummelön, pr Olme. Carl Wikström.

Är det någon ung och huslig flicka, som vill antaga plats såsom husföreståndarinna hos en enkel och snäll, ung tjänsteman af fin familj. Svar jämte fotog., som genast returneras, torde sändas inom 8 dagar till »E:son S.» Linköping p. r.

PLATSSÖKANDE.

Plats såsom husfru eller värdinna, sökes af 30-årigt bildadt fruntimmer, vant vid alla uti ett bättre hem förekommande göromål. Sjuårigt betyg jämte goda rekom. Svar till »Hemtrefnad 1902», Iduns exp.

Plats på landet, som hjälp åt husmoder, önskas nu af bildad, arbetsam, ordentlig flicka, kunnig i matlagning, bakning, slakt, handarbeten samt alla inom ett hem förekommande arbeten. Svar till »N.», Malingsbo (Dalarne).

Ett bildadt,
medelålders fruntimmer, med fullständig kännedom i alla hushållsgöromål, äfvenså sjukvård, önskar anställning. Svar till »B. B.», Iduns exp.

29-årig fader- och broderlös ungmö, söker plats som husföreståndarinna. Rekommendationer saknas, men kunna om så erfordras anskaffas. Svar före 15 okt. under adress »Vestgötska», Iduns exp. f. v. b.

Anspråkslös prästdotter önskar plats i godt hem, hälst där barn finnas, att gå frun tillhanda. Svar till »Familjemedlem», Hualröd.

Troende, anspråkslös flicka önskar plats att vårda en närvsjuk, eller som hjälp och stöd åt någon på annat sätt lidande. Rekommendationer från liknande plats finnes. Svar till M. Carlsson, Kyrkogårdsgatan 5, Eskilstuna.

Anspråkslös 17 års flicka, önskar plats bättre familj att gå frun tillhanda, och äfven hjälpa till med skrifgöromål. Har förut innehaft dylik plats samt genomgått folkhögskola. Svar till »J. S.», Iduns exp.

En bättre flicka önskar plats i bättre familj, hälst prästfamilj, att gå frun tillhanda. Någon lön önskas. Svar till »Elsa», Linköping p. r.

En examinerad småskolelärarinna önskar under ferierna (1:sta dec.—1:sta febr.) plats i familj, för att undervisa barn mellan 7 à 10 år i vanliga skolämnen samt handarbete. Den sökande är äfven kunnig i klädsömnad. Svar torde godhetsfullt sändas till »A. M., Lärarinna 37», Linköping p. r.

18-årig bättre flicka söker plats nu i höst, att vara husmoder behjälplig med alla inomhus förefallande göromål. Lön önskas. Svar till »Småländska» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Medelålders fruntimmer af aktad familj, önskar komma i ett hem, där husmoder saknas, för att tillse hemmet och vårda sig om dess trefnad och intressen. Eller ock till någon ensam och sjuk som behöfver sällskap och hjälp. Ej lön. Svar till »Gladt arbete för andra» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Bättre, anspråkslös flicka, något kunnig i enklare matlagning, äfvensom kläd- och linnesömnad, önskar mot fritt vivre plats i större familj. Är villig deltaga i alla förefallande göromål. Svar till »Karin» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Värdinneplats eller som sällskap hos bildad, aktning-värd herre eller dam, önskar medelålders bättre, bildad, musikalisk flicka, van vid alla husliga göromål. Svar till »Sonja», Vreta Kloster, Berg.

En ung flicka, orädd för arbete, önskar plats i familj, hälst på landet, för att biträda husmodern med inomhus förefallande göromål. Löneanspråk små, enär lön ej är nödvändig. Svar emotses af »Elvira», Marstrand p. r.

Ung flicka af god fam. önskar mot fritt vivre plats som sällskap och hjälp i hushållet, eller mot någon lön undervisa i vanl. skolämnen och språk. Genomgått 8 klassigt lärov. och är undervisningsvan. Villig biträda med skrifning. Svar till »Anspråkslös 18 år», Iduns exp.

Guvernantplats önskas af en ung dam, mäktig franska, tyska och engelska språken. Vistats 4 år i Frankrike samt 2 år i Tyskland. Utmärkta referenser finnas. Svar till »25 år», Iduns exp.

En flicka, kunnig i handarbeten, med goda betyg från slöjdlärarinne-seminarium, önskar plats, antingen i familj eller som slöjdlärarinna. Har något deltagit i engelska spraket och musik. Är äfven villig, att, om så fordras, deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar märkt »Slöjd», Vesterås.

Hushållerske-, hälst värdinneplats,
önskas hos bättre ungherre eller änkeman i Stockholm eller dess närhet, af därtill fullt van och kompetent person. Goda rekom. finnas. Svar till Fru Essén, Vaksalagatan 23, Upsala.

Huslig, praktisk, bildad flicka söker plats som husförest. hos ungherre. Vackra betyg. Svar till »Märta», Örebro Dagblad, Örebro.

Att förestå ett hushåll önskas. Utmärkta betyg. Svar märkt »X. Y.», Bollnäs p. r.

I matl., bakning, sömnad fullt kunnig flicka önskar plats. Ordningsvan, sparsam, plikttrogen. Svar »Duglig-Glad» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Ung, anspråkslös flicka önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Är kunnig i sömnad och handarbeten. Svar före denna månads utgång till »F. Z. F., Skolhuset, Kinnared.

Ung flicka, 19½ år, önskar mot fritt vivre gå frun tillhanda i bättre familj, där tillfälle finnes att göra sig förtrogen med hushållets alla detaljer. Sökanden är kunnig i klädsömnad, barnkär, frisk och gladlynt. Reflekterande insände svar till »E.», postkontoret vid Stigbergstorget, Göteborg p. r.

Ung flicka, kunnig i bak, matlagn. o. sömnad, önskar plats i finare familj där jungfru finnes. Svar t. »22 år», p. r. Jädraås.

Ex. van kvinnlig gymnast önskar anställning i familj. Goda rekommendationer. Svar till »A. B.», Iduns exp.

Husmoder, skicklig, medelåld., enk., af god fam., önskar pl. Finfina rek. Vid. »Till kompetens», Iduns exp.

En sjuksköterska önskar komma till någon äldre, klen herre eller dam, som hjälp och vårdarinna. Svar till »Sjuksköterska», Iduns exp.

Gladlynt, vänlig flicka, af god familj, villig att deltaga i hushållsgöromål och handarbeten önskar plats i godt hem att vara husmoder till sällskap och hjälp. Svar till »24 år», p. r. *Jemshög.*

Norra Inackorderingsbyrån anskaffar dugliga hushålls-fröknar, vårdinnor barnfröknar. Adr. Mäster Samuelsg. 62, Sthlm.

Undervisningsv. Guvernant önsk. plats att läsa med mindre barn; äfven gossar till 1 o. 2 kl. Utm. rek. Svar till »A. X.», Iduns exp.

Som sällskap och hjälp
hos äldre, bildad familj i Stockholm söker enkel småländska af mycket god familj plats. Språkkunnig, energisk, samvetsgrann. Vårdar gärna sjukling. Vidare genom **Norra Inackorderingsbyrån,** Mäster Samuelsgatan 62, Stockholm.

Ung plikttrogen lärarinna
önskar plats i familj för att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik. Vackra betyg från såväl skola som förut innehafd plats kunna företes. Svar emotses tacksamt af »E. G.», p. r. Jönköping.

Ung bildad flicka
önskar komma i godt hem för att hjälpa till med förefallande hushållsgöromål, antingen emot fritt vivre eller någon betalning. Svar till »Sara 18», Iduns exp.

Inackordering i Sthlm för unga flickor. Pris: ensamt rum 80 kr., deladt 65 kr. Läget centralt. Svar »Norrländska» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå.

I vackert och sundt belägen prästgård på landet i Småland mottagas tva à tre unga flickor till inackordering. Svar sändes till »I. P. L.», Aneby.

Godt hem i England.
För en à två personer, som önska lära sig engelska språket samt blifva förtrogna med engelskt hemlif, finnes utmärkt tillfälle härtill i engelsk universitets-lärare-familj, bosatt i naturskön och i historiskt hänseende intressant trakt på landet, nära Birmingham. Tillfälle till idkande af musik och sport. Närmare upplysningar, referenser m. m. å **Stockholms Uthyrningsbyrå,** Kungsträdgardsgatan 12, 1 tr.
A. THULSTRUP & C:o.

ENGLAND. Uti bildad svensk-engelsk familj nära London, emottages en à två unga flickor till inackordering. Bästa referenser. Svar till »Svenskt-engelskt hem» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Vid Mullsjö
härligt och friskt belägna järnvägsstation, finnes tillfälle till inackordering. Varm- och kallbad. Korrespondens med Fröken Lotten Östergren, Villa Hasselbacken, Mullsjö.

Rekreationshem i Jämtland
erbjudes å vackert belägen egendom invid järnvägsstation. Upplysningar erhållas af Fru J. von Essen, Ånge, Brunflo.

OBS.!
Emot billig inackordering önskar bildad flicka komma i respektabel familj, boende nära stad, hos hvilken ett verkligt godt hem kan erhållas. Är villig hjälpa till med handarbeten, läsa högt etc. etc. Svar till »A. B.», Falkenberg.

För ett eller två barn kan inackordering med god fostrande vård erhållas i prästfamilj på landet. Goda referenser. Vidare genom ***Th. Tjäders Byrå,*** Brunkebergstorg 12.

HERRAR och DAMER som behöfva stärka sin hälsa i ren barrskogsluft stilla landtlif samt sund och närande diet, erhålla inackordering i prästgård på landet. Vidare genom Th. Tjäders Byra, Brunkebergstorg 12.

Ung dam mottages i en prästgård på landet i England för att lära engelska språket. Moderata vilkor. Undervisning kan erhållas. Prima referenser från damer i Sverige. ***Mrs Atwood,*** Elsing Rectory, ***East Dereham,*** England.

God helinackordering
finnes i fru Björklunds pensionat, Mariefred. Allm. tel. 68.

W. Andersson
St. Paulsgat. 34

Pellerin's Margarin

är bäst!

Köp Züricher Sidentyger

Försändes till fabrikspriser franko och tullfritt direkt till privatpersoner.

Rekvirera profver.

Stort lager första nyheter i svarta, hvita och kulörta sidentyger till brud-, sällskaps- och promenadtoaletter.

Sidenhuset E. SPINNER & C:ie,

ZÜRICH (SCHWEIZ).

(förr J. Zürrer's sidentabrik, grundl. 1825).

"Monténs Anodin".

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid rheumatiska åkommor, neuralgie, hufvudvärk, migrän, tandvärk, snufva m. m.

Säljes å apotek i tuber à 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1

Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Hornsgatan 52.

Högstedt & C:o

32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —

Specialitet:

Bordeaux- & Bourgogne-viner.

Billiga priser.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.

Rikstelefon: 1 79. 66 10.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Bankaktiebolaget

Stockholm—Öfre Norrland,

6 Drottninggatan 6.

Hushållsräkning 4 %.

Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget,

Stockholm, 17 Fredsgatan 17.

Afdelningskontor Götg. 31.

(Fonder kr. 6,765,000.)

Deposition	4 %
Kapitalräkning	4 %
Sparkasseräkning	4 %
Upp- & Afskrifning	2 %

Kassafack à 15, 20 och 25 kr.

Subskriptionslistor å hemsparbössor å bankens kontor.

Victoria Westberg & Agda Næsmans,

Målarskola

har åter börjat och meddelas undervisning i **Landskaps-** och **Figurmålning** samt teckning efter **naturen.**

Närmare underrättelse på ateliern mellan 12—2 Mästersamuelsgatan 55, til vänster in på gården 4 tr. Telefon Brunkeberg 235.

Det nya näringsmedlet

Proton

Alfa-Laval.

Proton är ett snöhvitt, hållbart lättlösligt pulver framställdt af mjölk.

Proton utgöres af koncentrerad ägghvita, särdeles lämplig för näringsändamål.

Proton 1 kg. häraf motsvarar hvad ägghvitehalten beträffar 25 liter mjölk, 135 st. ägg, 4 à 5 kg. kött.

Proton tillsatt t. andra födoämnen: såsom bröd, mjölk, gröt, choklad o. s. v. ökar i hög grad deras näringsvärde.

Proton tillgodogöres fullständigt af den menskliga organismen.

Proton är af ovärderlig nytta för barn, konvalescenter och gamla personer.

Proton rekommenderas af läkare vid sockersjuka, nervfeber, lungtuberkulos, njur- och maglidande m. fl. sjukd.

Proton är alldeles förträffligt vid proviantering för sjöresor, för arméen, turister, sportsmän, sjukhus o. s. v.

Proton bör icke saknas i något hem.

Proton säljes i 1/4 kg. påsar à 1 kr. st. af apotekare och alla välsorterade specerihandlande.

Aktiebolaget Separator,

Stockholm.

STOMATOLTANDBORSTEN

är böjd efter käkbågen.

Borsta tänderna i deras längdriktning.

Stomatoltandborsten. En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför **Stomatoltandborsten** också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.

Som skaftet är af celluloid tål detsamma ej **hett** vatten.

Nordens största

Orgel- och Pianofabrik.

(Årlig tillverkning 1,400 instrument.)

ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika.

STOCKHOLM, GÖTEBORG, MALMÖ,

Vasagatan 50. Vestra Hamng. 18. Baltzargatan 10

Firman, som in- och utrikes erhållit guldmedaljer för orglar, är den **enda** svenska firma, som vid **första** täflan erhållit högsta pris, **guldmedalj**, för **Flyglar** och **Pianinon.**

Instrum. rek. af hrr Musici Rich. Andersson, Hallström, Henneberg, Hägg, Liljefors, Lindström, Lundberg, Nordqvist, Sjögren, Stenhammar, Zetterquist m. fl.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Inteckningsbolaget.

Hufvudkontor: *Malmtorgsgatan 1.*

Afdelningskont.: *Biblioteksgatan 13.*

Högsta depositionsränta	**4 proc.**
Kapitalräkningsränta	4 »
Sparkasseränta	4 »
Upp- & Afskrifningsränta	2 »

Billbergs Pianofabriks,

Kongl. Hofleverantör, Göteborg,

senast i Gefle 1901 med **Guldmedalj** prisbelönta **FLYGLAR** och **PIANINOS** säljas till fabrikspris på fördelaktiga villkor under verklig garanti.

OBS.! Respektabla ombud antagas.

Clara Fabriks Stearinljus

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filtar, portiérer, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt eller till ombud edra plagg, som tvättas kemiskt, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod.

OBS.! Enda anstalt i Sverige, hvilken som specialité uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning.

Första klass Privathotell,

en och två trappor upp,

8 Birger Jarlsgatan (f. d. 10),

Stockholms förnämsta gata.

Rikstelef. 44 01. Allm. Telef. 125 39.

Edla Carlsson.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37

Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 30 väl möblerade rum elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.

Knut Fagerström

Agra Mejeri-Margarin

är *finaste märket.*

Tag hvilken Stockholmstidning som hälst, jämför den med

Svenska Dagbladet

Välj sedan den bästa!

Nytt munvatten!

Flere framstående tandläkare hafva tillrådt oss att tillverka ett välsmakande munvatten utan tillsats af något särskildt bakteriedödande preparat, och rekommendera detta vårt nya preparat

FAVOROL,

då det är på samma gång välsmakande och oskadligt.

S:t Eriks Tekniska Fabrik, Stockholm.

HERM. MEETHS STOCKHOLM.

Cloth-västar

fodrade med **sämskskinn**

till **6 kr.**

Order fr landsorten exp. mot efterkraf franko, då beloppet uppgår till **20 kr.**

Capsuloids
Capsuloids
Capsuloids

den angenämaste form af hastigt blodbildande järnmedicin (omsorgsfullt preparerade af friskt oxblod) och i förhållande till resultatet också den allra billigaste formen.

Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902.

För omkring ett år sedan var jag mycket blek, kände mig alltid trött och led rätt mycket af hufvudvärk, då jag var stadd i hastig tillväxt. Jag tog då in 5 askar Capsuloids och är nu rödblommig och befinner mig i alla afseenden utmärkt väl.

Astrid Olsen,
41, St. Kongensgade, Köpenhamn.

Capsuloids erhållas å alla apotek à kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London

MYRSTEDT & STERNS Aktiebolag

Stockholm. — Drottninggatan 11.

Sveriges största Specialaffär i

mattor, möbeltyger, gardiner, möbler, sängar, kronor, speglar

m. m. både i parti och minut.

Allmänna Telefon 45 67. Rikstelefon 5 63.

Damer

kläda sig **bäst** och **billigast** med vår äktablå eller svarta

Svenska Helylle-Cheviot

i vanlig dubbel Klädningstygsbredd till 1 kr., 1,25, 1,40, 1 70, 1,80 och 1,90 per meter. Den till kr. 1.80 särdeles lämplig för gossar. Dessutom föra vi 130 cm. bred **Kostymcheviot** (äfven för herrar) till kr. 2,25, 2,50, 2,75 & 3 kr. mtr.

OBS.! Var Cheviot är oöfverträffad till sitt pris, stark och elegant.

Sändes mot *efterkraf* och återtages om den ej utfaller till belåtenhet.

Grand Magasin,
Helsingborg.